

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Vývoj počtu podniků pod zahraniční kontrolou dle země
vrcholového vlastníka

Bakalářská práce

2023

Jan Prokeš

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Jan Prokeš**
Osobní číslo: **E20284**
Studijní program: **B0413A050008 Ekonomika a management**
Specializace: **Ekonomika a provoz podniku**
Téma práce: **Vývoj počtu podniků pod zahraniční kontrolou dle země vrcholového vlastníka**
Zadávací katedra: **Ústav matematiky a kvantitativních metod**

Zásady pro vypracování

Cíl práce: Práce bude zaměřena na porovnání vývoje počtu podniků pod zahraniční kontrolou podle země vrcholového vlastníka. Tudiž na datech dostupných od roku 2017 bude s využitím metod deskriptivní statistiky tento vývoj analyzován.

Osnova:

- Charakteristika datového souboru.
- Aplikace deskriptivní statistiky na datový soubor.
- Vyhodnocení zjištěných výsledků.
- Možné směřování budoucího vývoje.

Rozsah pracovní zprávy: **35**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BÍLKOVÁ, Diana, Petr BUDINSKÝ a Václav VOHÁNKA. *Pravděpodobnost a statistika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-224-0.
BUDÍKOVÁ, Marie, Maria KRÁLOVÁ a Bohumil MAROŠ. *Průvodce základními statistickými metodami*. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3243-5.
RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 6. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. Finanční řízení. ISBN 978-80-271-2028-4.
SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3386-6.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. David Zapletal, Ph.D.**
Ústav matematiky a kvantitativních metod

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2023**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Michaela Kotková Střiteská, Ph.D. v.r.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2022

Prohlašuji:

Práci s názvem vývoj počtu podniků pod zahraniční kontrolou dle země vrcholového vlastníka jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 25. 4. 2023

Jan Prokeš v. r.

Poděkování

Rád bych poděkoval Mgr. Davidu Zapletalovi, Ph.D., za připomínky, rady a vedení při tvorbě práce. Tyto poznatky, názory a připomínky mi dopomohly k tvorbě práce.

V Pardubicích dne 25. 4. 2023

Jan Prokeš

ANOTACE

Tato práce se zabývá analýzou vývoje počtu podniků pod zahraniční kontrolou dle země vrcholového vlastníka. Cílem práce je zpracovat a porovnat získaná data. Na datech dostupných od roku 2017 do roku 2020 bude za využití metod deskriptivní statistiky tento vývoj analyzován.

KLÍČOVÁ SLOVA

afilace, analýza vývoje, deskriptivní statistika, vrcholový vlastník, zahraniční podnik

TITLE

The Development of Number of Companies in Foreign Control by the Country of the Top Proprietor.

ANNOTATION

The thesis deals with the analysis of the development of number of companies in foreign control by the country of the top proprietor. The objective of the thesis is to process and compare gathered data. On the data gathered from 2017 to 2020, this development will be analyzed utilizing the methods of descriptive statistics.

KEYWORDS

affiliation, analysis of development, descriptive statistics, top proprietor, foreign company

OBSAH

SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ.....	9
SEZNAM TABULEK.....	10
SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ.....	11
ÚVOD.....	12
1 Základní pojmy.....	13
1.1 Zahraniční osoba.....	13
1.2 Vrcholový vlastník, afilace a kontrola.....	14
2 Právní možnosti podnikání zahraničních vlastníků firem v ČR.....	16
2.1 Právní aspekty podnikání zahraničních osob na území ČR.....	16
2.2 Formy podnikání zahraničních právnických osob na území ČR.....	18
2.2.1 Majetková účast zahraničních osob v české právnické osobě.....	19
2.2.2 Založení české právnické osoby.....	19
2.2.3 Pobočka závodu – odštěpný závod.....	20
2.2.4 Přemístění sídla zahraniční osoby do ČR.....	21
3 Ekonomická situace ČR a EU v letech 2015 až 2020.....	22
3.1 HDP.....	22
3.2 Inflace.....	23
3.3 Saldo.....	24
3.4 Zadlužení ČR.....	24
3.5 Nezaměstnanost.....	25
4 Geopolitická situace.....	27
4.1 Rok 2017.....	27
4.2 Rok 2018.....	27
4.3 Rok 2019.....	28
4.4 Rok 2020.....	28
5 Charakteristika datového souboru.....	29
6 Deskriptivní statistika.....	31
7 Aplikace deskriptivní statistiky na datový soubor.....	32
7.1 Rok 2017.....	32
7.2 Roky 2017–2018.....	34
7.3 Roky 2018–2019.....	36

7.4	Roky 2019–2020	38
7.5	Rok 2020	40
8	Vyhodnocení zjištěných výsledků.....	42
8.1	Vývoj počtu podniků v EU a mimo EU	42
8.2	Vývoj poměru vlastníků ze zemí EU a mimo země EU.....	44
8.3	Průměrné absolutní a relativní přírůstky a úbytky podniků	45
8.4	Grafické zobrazení změn v zemí EU a mimo EU	49
8.5	Společná kontrola a ostatní nerozdělené podniky ze zemí mimo EU	54
8.6	Významné změny ve sledovaném období.....	55
8.7	Možné příčiny dosažených výsledků	56
9	Predikce budoucího vývoje	60
9.1	Dopad na Českou republiku	61
	ZÁVĚR	62
	POUŽITÁ LITERATURA.....	64

SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Obrázek 1: Síla trhu práce v EU	26
Obrázek 2: Absolutní změna podniků pod zahraniční kontrolou v ČR dle národnosti vlastníka	52
Obrázek 3: Relativní změna podniků pod zahraniční kontrolou v ČR dle národnosti vlastníka	53
Graf 1: Vývoj inflace v ČR a eurozóně 2015–2020.....	23
Graf 2: Vývoj státního dluhu ČR	24
Graf 3: Vývoj zadlužení ČR k HDP.....	25
Graf 4: Vývoj počtů podniků – celkem.....	42
Graf 5: Vývoj počtů podniků – rozdělení dle ČSÚ.....	43
Graf 6: Vývoj poměru vlastníků z EU a ostatních zemí	44
Graf 7: Průměrný absolutní přírůstek podniků zemí EU.....	45
Graf 8: Průměrný koeficient růstu počtu podniků zemí EU.....	46
Graf 9: Průměrný absolutní přírůstek podniků zemí mimo EU	47
Graf 10: Průměrný koeficient růstu počtu podniků zemí mimo EU	48

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Data za rok 2017 v EU.....	33
Tabulka 2: Data za rok 2017 mimo EU	33
Tabulka 3: Meziroční vývoj 2017–2018 v EU.....	35
Tabulka 4: Meziroční vývoj 2017–2018 mimo EU	35
Tabulka 5: Meziroční vývoj 2018–2019 v EU.....	37
Tabulka 6: Meziroční vývoj 2018–2019 mimo EU	37
Tabulka 7: Meziroční vývoj 2019–2020 v EU.....	39
Tabulka 8: Meziroční vývoj 2019–2020 mimo EU	39
Tabulka 9: Data za rok 2020 v EU.....	41
Tabulka 10: Data za rok 2020 mimo EU	41
Tabulka 11: Vývoj počtů podniků v EU a mimo EU.....	43
Tabulka 12: Vývoj poměru vlastníků ze zemí EU a mimo EU.....	44
Tabulka 13: Průměrný absolutní přírůstek/úbytek podniků zemí EU.....	45
Tabulka 14: Průměrný koeficient růstu podniků zemí EU v procentech	46
Tabulka 15: Průměrný absolutní přírůstek podniků zemí mimo EU.....	47
Tabulka 16: Průměrný koeficient růstu podniků zemí mimo EU	48
Tabulka 17: Souhrnná tabulka změn počtů podniků dle vlastníků ze zemí EU mezi lety 2017–2020 ..	50
Tabulka 18: Souhrnná tabulka změn počtů podniků dle vlastníků ze zemí mimo EU mezi lety 2017– 2020.....	51
Tabulka 19: Společná kontrola.....	54
Tabulka 20: Ostatní podniky vlastníků ze zemí mimo EU	55
Tabulka 21: Státy s největším procentuálním přírůstkem.....	58

SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ

č. – číslo

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

EU – Evropská unie

Eurostat – Evropský statistický úřad

HDP – hrubý domácí produkt

IFATS – vnitřní statistika afilací

$\bar{k}$ – průměrné tempo růstu

Kč – korun českých

k_t – tempo růstu

m – aritmetický průměr

mld. – miliarda

n – počet hodnot

odst. – odstavec

OFATS – vnější statistika afilací

SARS CoV-2 – Covid-19

Sb. – sbírka

t – časový index

T – poslední hodnota řady

USA – Spojené státy americké

VB – Velká Británie

WHO – Světová zdravotnická organizace

x_t – hodnoty časové řady

y_1 – první hodnota časové řady

y_t – hodnota časové řady

y_T – poslední hodnota časové řady

y_{t-1} – předcházející hodnota časové řady

$\bar{\Delta}$ – průměrný absolutní přírůstek

Δy_t – absolutní přírůstek

ÚVOD

Tato bakalářská práce analyzuje data o počtech podniků pod zahraniční kontrolou dle země vrcholového vlastníka. Data jsou rozdělena do dvou skupin na základě geopolitického uspořádání. První skupinu tvoří země Evropské unie (dále EU), kterých bylo ve sledovaném období dvacet osm, později dvacet sedm. Druhá skupina obsahuje země ležící mimo prostor EU. Bakalářská práce porovnává data za sledované období let 2017–2020. Aktuálnější data nebyla v době analýzy dostupná.

První kapitola práce vysvětluje základní pojmy, které charakterizují název práce a objasňuje právní pohled na zahraniční osobu. Druhá kapitola představuje možnosti podnikání zahraničních osob (vlastníků) na území České republiky, včetně aspektů a povinností, které musí být splněny. Ve třetí části je připomenuta ekonomická situace v České republice, která je srovnávána s ekonomickým vývojem Evropské unie. Základní představené ukazatele jsou: HDP, inflace, saldo státního rozpočtu, zadlužení ČR a nezaměstnanost. Čtvrtá kapitola připomíná vývoj geopolitických událostí, které se staly v rámci sledovaného období. V páté kapitole je detailněji představen datový soubor, ze kterého byla čerpána data pro tuto práci. Navazující část přibližuje výpočty deskriptivní statistiky, které jsou v rámci analýzy použity.

V sedmé kapitole jsou data upravena a seskupena z původního datového souboru, poskytnutého Českým statistickým úřadem. V rámci kapitoly jsou představena data na počátku (v roce 2017), na konci (v roce 2020) a jednotlivá meziroční srovnání. Předposlední kapitola přináší vyhodnocení dat, která byla seskupena v předešlé části práce. Porovnává celkový vývoj počtu podniků. Následně porovnává změny počtu podniků v rámci zemí EU a mimo EU, včetně změny poměru mezi těmito celky. Vyhodnoceny jsou zde i průměrné absolutní a relativní přírůstky, případně úbytky podniků. Pro lepší představu je součástí mapa Evropy, která znázorňuje celkové absolutní i relativní změny za roky 2017 až 2020. Krátce jsou představeny i podniky pod společnou kontrolou vlastníků pocházejících z více zemí a také podniky, které nejsou rozřazeny podle jednotlivých států.

V závěru kapitoly, která se věnuje vyhodnocení výsledků, jsou identifikovány státy, které se více vychylují oproti ostatním. Následně jsou představeny možné důvody těchto odchylek. V závěru se práce snaží poukázat na další možný vývoj statistik i v důsledku událostí, které poslední roky ovlivňují celosvětový politický i ekonomický vývoj.

1 Základní pojmy

Pro upřesnění a pochopení tématu jsou vysvětleny pojmy, které téma práce definují. Základem je právní vymezení pojmu zahraniční osoba, vrcholový vlastník, afilace a kontrola.

1.1 Zahraniční osoba

Na počátku je důležité alespoň v krátkosti vymezit, co znamená pojem zahraniční osoba, neboť na toto sousloví se tato práce několikrát odvolává. V právních předpisech, které jsou součástí právního řádu ČR, lze narazit na několik zmínek o tomto výrazu. Až do 31. 12. 2013 se podnikání právnických osob rozdělovalo mezi dva stěžejní zákony, a to občanský zákoník a obchodní zákoník. Dvojkolejnost právní úpravy však byla odstraněna dnem účinnosti občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů, k 1. 1. 2014. Zde se v ustanovení § 3024 odst. 1 nachází definice zahraniční osoby v následujícím znění. Tou je jakákoliv fyzická nebo právnická osoba, jejíž bydliště, resp. sídlo se nachází v jakémkoliv zahraničním státě mimo Českou republiku [1]. Nerozlišuje se tedy, zda má zahraniční firma sídlo v některém členském státě Unie, nebo mimo ni.

Podobným způsobem nahlíží na zahraniční osobu také zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, v ustanovení § 5 odst. 2. Má se za to, že jde vždy o jakoukoliv fyzickou nebo právnickou osobu, jejíž bydliště či sídlo se nachází mimo území ČR. Zahraniční osoby mohou dle tohoto zákona podnikat v ČR v rozsahu stejných podmínek a četnosti, jako by se jednalo o českého podnikatele či českou firmu, pokud tento či jiný zákon neuvádí něco jiného [2]. Rozdíl mezi oběma právními předpisy se nachází v samotném pojmu bydliště. V případě, že se jedná o živnostenský zákon, nahlíží se na bydliště jako na místo trvalého pobytu, naproti tomu občanský zákoník vymezuje bydliště ze soukromoprávního, nikoliv z veřejnoprávního hlediska. Jde tedy v tomto případě o místo zdržování se člověka v prostoru, kde žije trvale [3].

Dále se lze odkázat na ustanovení § 27 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů, kde je zakotveno, že postavení cizinců a zahraničních právnických osob pro případ, že se rozhodnou na území České republiky podnikat či zde působí na trhu práce, v oblasti autorského práva či průmyslových práv, upravují jiné zákony [4]. Z toho zřetelně vyplývá, že tento zákon nepřináší žádnou vlastní právní úpravu této problematiky a odkazuje se na jiné právní předpisy. Avšak v tomto zákoně lze najít důležitý předpoklad týkající se právního jednání, což se dotýká i možnosti podnikání zahraničních osob. V ustanovení § 29 odst. 1 a 2 a § 30 odst. 1 a 2 výše uvedeného zákona je specifikováno řízení právní osobnosti

a svéprávnosti fyzické osoby zákonem podle státu, kde tato osoba obvykle bydlí. Pokud není zákonem uvedeno nic jiného, zcela postačí, pokud zahraniční fyzická osoba vykazuje způsobilost k podnikání dle právního řádu v místě, kde chce podnikat, což znamená na území České republiky (když chce jako zahraniční osoba podnikat v ČR). Co se týče právnických osob, je zde uzákoněno, že se její právní osobnost a způsobilost orientují podle právního řádu, na jehož základě vznikla. Přitom stačí, aby byla právnická osoba způsobilá podle právního řádu platného v místě podnikání, což opět znamená v ČR. Je zde důležité poukázat také na ustanovení § 30 odst. 3, podle něhož je založení právnické osoby v ČR platné jen podle českého právního řádu. To však neznamená, že nelze do ČR přemístit sídlo právnické osoby, jež byla založena podle cizího právního řádu, za předpokladu, že to umožňuje mezinárodní smlouva, předpis EU či jiný obdobný právní předpis [4].

Odborná literatura k ustanovení § 30 zákona o mezinárodním právu soukromém dokládá, že se nevztahuje jenom na právnické osoby, ale i na podobné útvary, na něž se podle obchodního práva nahlíží jako na obchodní společnosti, ovšem bez právní subjektivity, nicméně tyto útvary jsou způsobilé k vystupování v právních poměrech a řízeních [5].

Na podkladě výše uvedeného lze proto stanovit, že podle českého právního řádu je plně uznána zahraniční právnická osoba, k jejímuž založení a existenci došlo podle zahraničního právního řádu, přičemž taková osoba má plné právo podnikat také na území ČR, aniž by jí byly stanovovány další podmínky, které by musela splnit [6].

1.2 Vrcholový vlastník, afilace a kontrola

V rámci metodiky využívané ČSÚ ve spolupráci s evropským statistickým úřadem pro sběr a vyhodnocování dat (dále EUROSTAT) je vrcholový vlastník definován jako taková institucionální jednotka, která je nejvýše ve vlastnickém řetězci a není kontrolována žádnou jinou institucionální jednotkou [7]. Velmi často se na vrcholu vlastnického řetězce objevuje čistě formální hlava za účelem daňové optimalizace.

Slovo afilace znamená v překladu přiřazení nebo přidružení. Existují dva základní typy afilací. Vnější afilace se snaží zjistit, jaké subjekty s vrcholovým vlastnictvím v dané zemi působí v zahraničí. Těmto afilacím se říká vnější afilace (OFATS). V této práci jsou využity především statistiky vnitřních zahraničních afilací (IFATS), které sledují, jakým způsobem podniky se zahraničním vrcholovým vlastníkem působí v rámci dané země, v tomto případě v ČR [8].

Počty afilací se třídí na základě toho, kdo kontroluje podnik. Pojem kontrola znamená jak přímou, tak nepřímou kontrolu, při níž je drženo více než 50 % hlasovacích práv, případně více než 50 % akcií tohoto podniku [9].

2 Právní možnosti podnikání zahraničních vlastníků firem v ČR

V České republice působí řada zahraničních subjektů, což se ještě zvýšilo po roce 2004, kdy se země stala součástí Evropské unie, takže pro řadu firem z dalších členských států Unie se jevílo podnikání o to jednodušší. Nicméně i pro země z tzv. třetích zemí jsou zde jasně nastaveny podmínky k podnikání, a to různou formou, o čemž bude tato kapitola bakalářské práce pojednávat. Uvádí se, že zahraniční firmy mohou v České republice dlouhodobě podnikat tak, že zde založí právně samostatnou českou dceřinou společnost. Ta se považuje za daňového rezidenta ČR. Jde o jednodušší formu už z důvodu, že u takové společnosti probíhá zdaňování dle českého daňového systému bez ohledu na to, zda zdroj příjmů pochází z ČR, nebo ze zahraničí. Je však také možno založit v ČR pobočku, která nabývá statutu tzv. stálé provozovny. Ta se nadále považuje za součást zahraničního zřizovatele, a proto se na ni nahlíží jako na daňového nerezidenta ČR [10].

Podnikání zahraničních osob na území ČR se řídí nejenom občanským zákoníkem, ale také živnostenským zákonem, zákonem o obchodních korporacích, zákonem o mezinárodním právu soukromém a zákonem o pobytu cizinců na území České republiky. Kromě výše uvedených dvou možností, jak mohou zahraniční subjekty podnikat v ČR, je také možnost založit zde pobočku závodu či se majetkově účastnit v české právnické osobě (jak ve společnosti s ručením omezeným, tak v akciové společnosti) [6]. Tyto možnosti zde budou podrobněji vymezeny a uvedeny budou jejich právní aspekty.

2.1 Právní aspekty podnikání zahraničních osob na území ČR

Zahraníční osoby nehledě na to, kde se nacházejí jejich sídla, musí splnit podmínky k podnikání podle několika právních předpisů České republiky. V tomto případě lze opět odkázat na zákon č. 91/2012 Sb., konkrétně na ustanovení § 26 odst. 2, kde je zakotveno, že jak cizinci (tj. fyzické zahraniční osoby), tak zahraniční právnické osoby požívají ve vztahu ke svým osobním a majetkovým právům tatáž práva a také povinnosti, jako by se jednalo o státní občany ČR a české právnické osoby. Z toho zřetelně vyplývá, že ačkoliv uvedený zákon vyjadřuje v ustanovení § 26 odst. 3 výjimku, jež vyplývá ze zásady reciprocity, vychází z tzv. národního režimu [4]. Nicméně i přes tuto skutečnost je důležité si uvědomit, že podnikání zahraničních osob má na území ČR svá specifika, která jsou stanovována řadou právních předpisů, ať již se jedná např. o živnostenský zákon či o zákon o veřejných rejstřících. V případě, že jde o zahraniční fyzickou osobu, musí tato také splnit podmínky z cizineckého práva. Tím je na území ČR zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, jehož

prostřednictvím je stanoveno, jakým způsobem budou vydávána víza a povolení k trvalému a přechodnému pobytu [6]. Vzhledem k tomu, že se tato bakalářská práce orientuje výhradně na zahraniční právnické osoby, nebude věnována právním aspektům podnikání zahraničních fyzických osob pozornost, ale pouze výhradně zahraničním právníkům osobám.

Nejdříve je důležité se zmínit o některých relevantních souvislostech podle živnostenského zákona. U právnické osoby je nutné v případě, že živnost vyžaduje splnění specifických podmínek podle ustanovení § 11 odst. 4 písm. b) stanovit odpovědného zástupce. Jde o fyzickou osobu, kterou právnická osoba zvolí, která se vůči ní nachází ve smluvním vztahu a jež má zároveň odpovědnost za to, že bude řádně vést danou živnost a bude dodržovat veškeré právní předpisy v této oblasti [2]. Za předpokladu existence zahraniční právnické osoby se má za to, že do funkce odpovědného zástupce je ustanovena osoba, která bude vedoucím odštěpného závodu umístěného v ČR. Zároveň však musí daná osoba splňovat veškeré podmínky k tomu, aby tuto funkci mohla provozovat na základě ustanovení živnostenského zákona. Pokud toho však zahraniční právnická osoba není schopna, má právo stanovit jinou osobu, pro kterou platí, že se nachází vůči této zahraniční právnické osobě ve smluvním vztahu [11].

V živnostenském zákoně není dána podmínka, aby byl odpovědný zástupce zahraniční právnické osoby občan ČR, nebo aby zde měl trvalý pobyt, navíc nemusí ani plynně mluvit českým jazykem. Proto se lze v praxi setkat s tím, že za odpovědného zástupce je stanoven např. člen statutárního orgánu zahraniční právnické osoby [12]. Na druhé straně však živnostenský zákon jednoznačně klade určité podmínky, které musí osoba ve funkci odpovědného zástupce splňovat. Jde především o podmínky, na jejichž základě je provozována živnost obecně a které se nacházejí v ustanovení § 6 živnostenského zákona. Dále je nutné splnění zvláštních podmínek pro provoz živnosti, ty jsou součástí ustanovení § 7 uvedeného zákona. Ten jednoznačně zakotvil, že odpovědným zástupcem nemůže být ten, kdo vykonává funkci člena kontrolního orgánu u dané právnické osoby, dále ten, u něhož bylo zjištěno uložení zázkazu činnosti a u něhož došlo ke zrušení živnostenského oprávnění na základě ustanovení § 58 odst. 2 a 3 [2].

Ačkoliv osoba ve funkci odpovědného zástupce nemusí umět česky, totéž neplatí pro samotnou provozovnu, kde je prodáváno zboží nebo se českým spotřebitelům poskytují příslušné služby. Jde tedy o místo, kde se zaměstnanci zahraniční právnické osoby setkávají a komunikují s českými zákazníky. Na to ostatně poukazuje také živnostenský zákon v ustanovení § 31 odst. 8, kdy je to výslovná povinnost zahraniční právnické osoby, aby se zde nacházela vždy alespoň jedna osoba se znalostí českého, příp. slovenského jazyka. Za předpokladu, že by živnostenský

úřad pochyboval o splnění této podmínky danou zahraniční právnickou osobu, je oprávněn k otestování v rámci pohovoru, kdy může úřad zjistit, zda je daná osoba dostatečně jazykově schopná a vybavená ke komunikaci s českými spotřebiteli. Dále je zahraniční právnická osoba podle ustanovení § 31 odst. 2 povinna danou provozovnu viditelně označit tak, aby bylo zřejmé, že zřídila odštěpný závod, pokud tomu tak je [2].

Jak již bylo v úvodu této kapitoly uvedeno, v minulosti se podnikání zahraničních osob řídilo také obchodním zákoníkem. Ten však byl k 31. 12. 2013 zrušen a nahrazen novou právní úpravou občanského zákoníku a též zákonem o obchodních korporacích. Aby mohla zahraniční osoba v ČR podnikat, měla v minulosti povinnost zapsat své oprávnění k podnikání do obchodního rejstříku. Nyní je tato povinnost zakotvena v zákoně č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů. Nicméně ne v tom rozsahu a znění, jak to stanovoval obchodní zákoník, kdy měla zahraniční osoba vázáno právo k podnikání společně se zápisem do obchodního rejstříku [13].

Na základě ustanovení § 44 zákona o veřejných rejstřících je zakotven zápis do obchodního rejstříku v případě, že se jedná o zahraniční fyzické osoby, jejichž bydliště se nachází mimo Evropskou unii (nejsou uvedeny v ustanovení § 43 výše uvedeného zákona), a o zahraniční právnické osoby, jejichž sídlo se nachází v jiném státě, než je členský stát Unie, nicméně tyto podnikají v ČR, příp. zde mají registrované závody nebo odštěpné závody. Návrhy na zápis do obchodního rejstříku jsou podávány těmito zahraničními osobami [13].

Z výše uvedeného však vyplývá, že povinnost zapsat se do obchodního rejstříku mají pouze zahraniční osoby se sídlem mimo Evropskou unii, přičemž zahraničním osobám v některém z členských států Unie tato povinnost v daném zákoně stanovena není. Je však třeba si uvědomit, že i tyto zahraniční osoby se zapisovat do obchodního rejstříku mají.

2.2 Formy podnikání zahraničních právnických osob na území ČR

V této podkapitole jsou představeny některé formy podnikání zahraničních osob, s nimiž je možné se setkat na území ČR. Je u nich vždy v krátkosti charakterizováno, v čem daná forma podnikání spočívá. Podle odborné literatury se lze setkat s rozdělením forem podnikání zahraničních osob v ČR, které jsou označovány jako tzv. přímé a nepřímé podnikání. Přímým podnikáním se v tomto rámci chápe taková forma podnikání, kdy daná zahraniční osoba podniká tzv. sama na sebe, na svou vlastní odpovědnost. Naopak u nepřímého podnikání se zahraniční osoba účastní podnikání české právnické osoby, příp. fyzické [3].

2.2.1 Majetková účast zahraničních osob v české právnické osobě

Jednou z možností podnikání zahraničních osob na území ČR je podílení se majetkovou účastí na založení české právnické osoby, může se také jednat o společníka či člena v české právnické osobě, příp. se může zahraniční osoba zcela sama rozhodnout, že založí českou právnickou osobu dle českého právního řádu a přinese tam zahraniční kapitál. Jde tedy o tři formy majetkových účastí zahraničních právnických osob, které však nejsou českým právním řádem považovány za tzv. pravé podnikání. Je to dáno tím, že zde vlastně podnikají české osoby na své vlastní jméno a s vlastní odpovědností. Zahraniční osoby spíše považují majetkovou účast za určitou formu investice, kdy do české osoby přinášejí vklad a mohou zde dále spolupůsobit, není to však nutně daná podmínka [6]. Odborná literatura se zde vyjadřuje o majetkové účasti zahraničních osob v českých právnických osobách jako o jednom z nejčastějších způsobů, jak přinášejí zahraniční kapitál do české ekonomiky, a to i poté, co proběhla rekonstrukce českého soukromého práva [3].

Majetkovou účast zahraničních osob v české právnické osobě český právní řád nijak neomezuje, a proto mohou nabýt i 100 %. Jestliže se tedy zahraniční osoba rozhodne, že vloží vklad do společnosti působící v ČR a její účast bude 100 %, zcela tím díky své investici ovládne chod a fungování české právnické osoby, k čemuž v praxi dochází poměrně často. Vznikají tzv. jednočlenné společnosti, ať už se jedná o společnost s ručením omezeným, nebo akciovou společnost. Podle dřívějšího uvedení se právní osobnost a způsobilost právnické osoby řídí na základě právního řádu státu, na jehož základě došlo k jejímu vzniku. Proto se také tímto řídí i obchodní firma a veškerý její vnitřní provoz, i když ji vlastní zahraniční osoba. Nicméně daná právnická osoba vznikla dle českého právního řádu a je nutné mít to vždy na zřeteli [6].

V této souvislosti se lze zmínit o účasti zahraničních osob na českých právnických osobách ve formě, která je označována jako joint ventures. Tím je chápáno, že se spojila česká a zahraniční osoba, aby společně podnikaly. Uvedený pojem se obecně používá k vymezení jednorázového sdružení majetku nebo činností několika osob, které uskutečňují konkrétní podnikatelský záměr. Uváděné osoby mají podíl na zisku i ztrátě způsobem, jaký si dohodnou, přičemž právní forma dané společnosti se odlišuje podle právního řádu účastníků [14].

2.2.2 Založení české právnické osoby

Zahraniční osoba se může také rozhodnout, že v České republice založí zcela novou právnickou osobu, to je však vždy nutné učinit pouze podle českého právního řádu, což je zakotveno v ustanovení § 30 odst. 3 zákona o mezinárodním právu soukromém. Není možné, aby zde zahraniční

osoba založila novou právnickou osobu, ale podle zahraničního právního řádu. To český právní řád neumožňuje. V případě zahraničních osob jde do jisté míry o odchylku oproti ustanovení § 87 odst. 1 zákona o mezinárodním právu soukromém, kdy mají smluvní strany možnost zvolit si takové právo, jímž se bude závazkový vztah řídit, což se týká i jejich vzájemných majetkových vztahů [6]. Za předpokladu, že by se zahraniční osoba rozhodla ke vzniku české právnické osoby podle jiného než českého právního řádu, stane se tento právní úkon neplatným [12].

Na vznik obchodních společností se vztahují obecná ustanovení občanského zákoníku, kterými je upraveno ustanovení a vznik právnické osoby. Nejprve je založena samotná společnost, a to podle zakladatelského právního jednání, následně vznikne společnost jako právnická osoba, a to ke dni, kdy byla zapsána do obchodního rejstříku. To, že došlo k samotnému založení společnosti, ještě nezakládá právo na její existenci. U zahraničních osob v době, která plyne mezi založením a vznikem české právnické osoby, není možná způsobilost k soukromým právům a povinnostem. Tato doba je označována jako tzv. předběžná společnost. Lze již jednat jejím jménem [6].

2.2.3 Pobočka závodu – odštěpný závod

Zahraníční osoba se také může rozhodnout, že na území ČR zřídí pobočku svého obchodního závodu, a to odštěpný závod. Podmínkou k této formě podnikání je podání návrhu na zápis odštěpného závodu do obchodního rejstříku [6].

Pojem odštěpný závod lze najít v občanském zákoníku, konkrétně v ustanovení § 503 odst. 1 pod označením pobočka. Zde je uvedena následující definice této formy podnikání: „*Pobočka je taková část závodu, která vykazuje hospodářskou a funkční samostatnost a o které podnikatel rozhodl, že bude pobočkou*“ [15]. V případě odštěpného závodu si však nelze vystačit jenom s definicí pobočky podle občanského zákoníku, ale také pojmu závod, který je definován v ustanovení § 502 jako „*organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu*“ [16].

Jakmile byl odštěpný závod zapsán do obchodního rejstříku, disponuje oprávněním k podnikání v takovém rozsahu, jak je to v něm zapsáno. Veškeré náležitosti odštěpného závodu může vyřizovat vedoucí odštěpného závodu, a to ode dne, kdy byl do této funkce ustanoven a kdy byla tato skutečnost zapsána do obchodního rejstříku. Zapisuje se sem nejenom označení odštěpného závodu, ale také jeho sídlo a předmět činnosti [6].

2.2.4 Přemístění sídla zahraniční osoby do ČR

Další možností je přemístění sídla zahraniční osoby do ČR, kde bude podnikání probíhat podle podmínek českého právního řádu. Na tuto formu podnikání se pohlíží jako na přímé podnikání, a to z důvodu, že je uskutečňováno na vlastní jméno a s vlastní odpovědností [3]. Na tuto formu podnikání upozorňuje ustanovení § 138 občanského zákoníku, kdy lze sídlo do ČR přemístit za podmínky, že je to umožněno právním řádem státu, v němž má právnická osoba sídlo, a že tím nebylo dotčeno dané právo. Pokud se k uvedenému kroku zahraniční právnická osoba rozhodne, součástí návrhu na zápis do veřejného rejstříku je i dokument, který poukazuje na to, v jaké formě zde bude zahraniční osoba dle českého právního řádu podnikat, a též musí splnit veškeré zakladatelské kroky, které jí právní řád ČR ukládá [6].

3 Ekonomická situace ČR a EU v letech 2015 až 2020

Ekonomická situace je jedním z důležitých hledisek, na jehož základě se firmy vlastněné zahraničním subjektem rozhodují o působení podniku na území daného státu, v případě této práce v České republice. Tato část práce se věnuje ekonomické situaci v České republice v letech 2015 až 2020. Pro porovnání jsou v částech, které je možné porovnávat, uvedena data eurozóny. V rámci jednotlivých bloků jsou rozebrány ukazatele vývoje ekonomiky České republiky, případně eurozóny, které mohly ovlivnit vstup zahraničních vlastníků firem na trh v České republice.

Data afilací z předchozích let nejsou k dispozici, ale i přesto se v práci uvažuje ekonomická situace let 2015 a 2016. Ekonomická situace pro tyto dva roky je připomenuta z důvodu nastínění ekonomického vývoje, který ovlivňoval vlastníky zahraničních firem při rozmyšlení o vstupu na český trh. Rozhodování o vstupu na český trh představuje obvykle dlouhodobější úvahu přesahující rámec sledovaného období. V závěru práce, v části, která predikuje vývoj dat počtu podniků, je nastíněn ekonomický vývoj po roce 2020. Hlavními ukazateli výkonnosti ekonomiky jsou hrubý domácí produkt, vývoj inflace, saldo státního rozpočtu, zadlužení státu a nezaměstnanost.

3.1 HDP

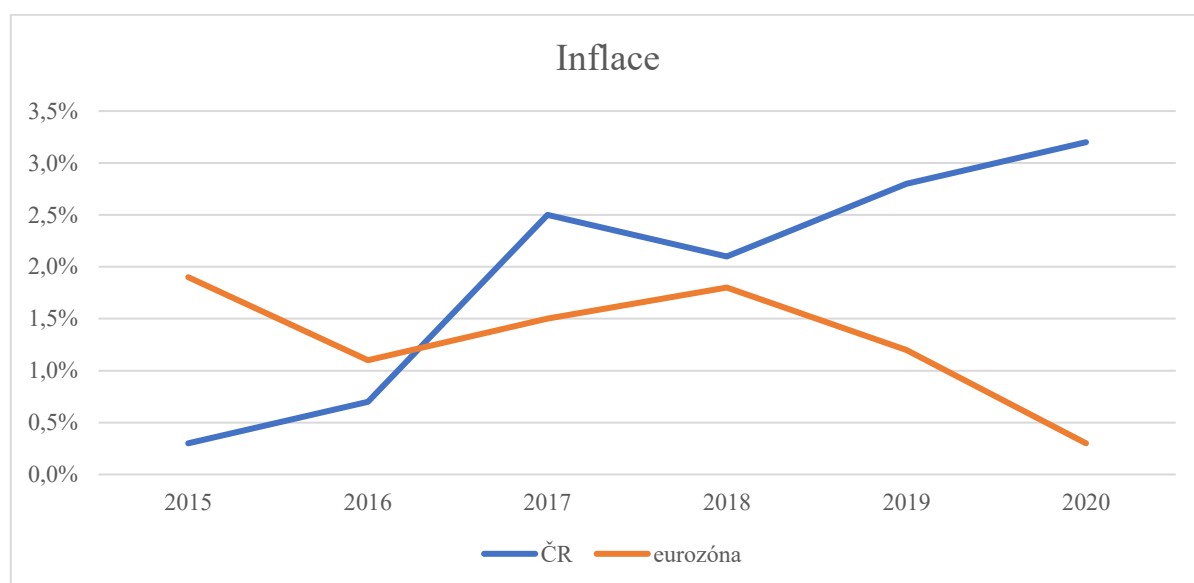
Na základě dat HDP lze určit výkonnost ekonomiky. Hrubý domácí produkt se skládá ze statků a služby vytvořených v určitém časovém rámci, v tomto případě během kalendářního roku. Tyto statky a služby jsou v peněžním vyjádření [17].

Hrubý domácí produkt se v roce 2015 zvýšil o 4,3 % oproti roku 2014 [18]. V následujícím roce byl zaznamenán růst o 2,3 % [19]. HDP v roce 2017 vzrostl o 4,5 % oproti předchozímu roku. Za růstem stála zvýšená spotřeba domácností, poptávka ze zahraničí a aktivita investorů [20]. O rok později došlo k růstu hrubého domácího produktu o 2,9 %. To znamenalo pokles tempa růstu HDP oproti předchozímu roku. Růst byl způsoben především domácí poptávkou [21]. Rok 2019 byl ve znamení růstu HDP o 2,3 %. Tempo růstu HDP tedy opět zpomalilo, nicméně oproti hodnotám z jiných evropských států si česká ekonomika stála poměrně dobře, neboť většina států EU zaznamenala vyšší pokles než ČR [22]. Vlivem pandemie SARS-CoV-2 se hrubý domácí produkt v roce 2020 v České republice propadl o 5,6 %, což byl nejhorší propad v rámci samostatné České republiky [23]. Propady HDP zaznamenaly i další státy Evropské unie.

3.2 Inflace

Roční míra inflace je další důležitý ukazatel vývoje ekonomiky. Vyjadřuje se na základě meziročního srovnání indexu spotřebitelských cen. Ekonomky všeobecně přijímaná hodnota indexu spotřebitelských cen je na úrovni téměř 2 %.

Inflace se v letech, jež předcházejí zkoumanému období, držela na nízkých hodnotách 0,3 % (2015) a 0,7 % (2016) [24]. Eurozóna vykazovala inflaci za rok 2015 těsně pod dvěma procenty [26]. V roce 2016 byla průměrná inflace eurozóny 1,1 % [27]. V roce 2017 byla zjištěna inflace 2,5 %, což byla hodnota nejvyšší od roku 2012 [24]. Rostly především ceny potravin, dopravy, energií a bydlení. Inflace v eurozóně dosahovala hodnoty 1,5 % [28]. Rok 2018 přinesl meziroční zvýšení o 2,1 % [24]. Také v eurozóně rostly ceny v průměru o 1,8 % [29]. Za růstem stály především ceny nájmu a energií. Průměrná roční míra inflace v ČR se odchýlila od trendu eurozóny. V ČR inflace rostla o 2,8 % v roce 2019 [24]. Eurozóna zaznamenala pokles na hodnotu 1,2 % [30]. Inflace v ČR vzrostla i v roce 2020, kdy dosáhla hodnoty 3,2 % [25], zatímco inflace eurozóny i vlivem pandemie covidu-19 klesla na 0,3 % [31]. Vývoj inflace je patrný z grafu 1. Hlavním faktorem poklesu v eurozóně byly klesající ceny energií, dopravy a ubytování.

Graf 1: Vývoj inflace v ČR a eurozóně 2015–2020

Zdroj: vlastní zpracování

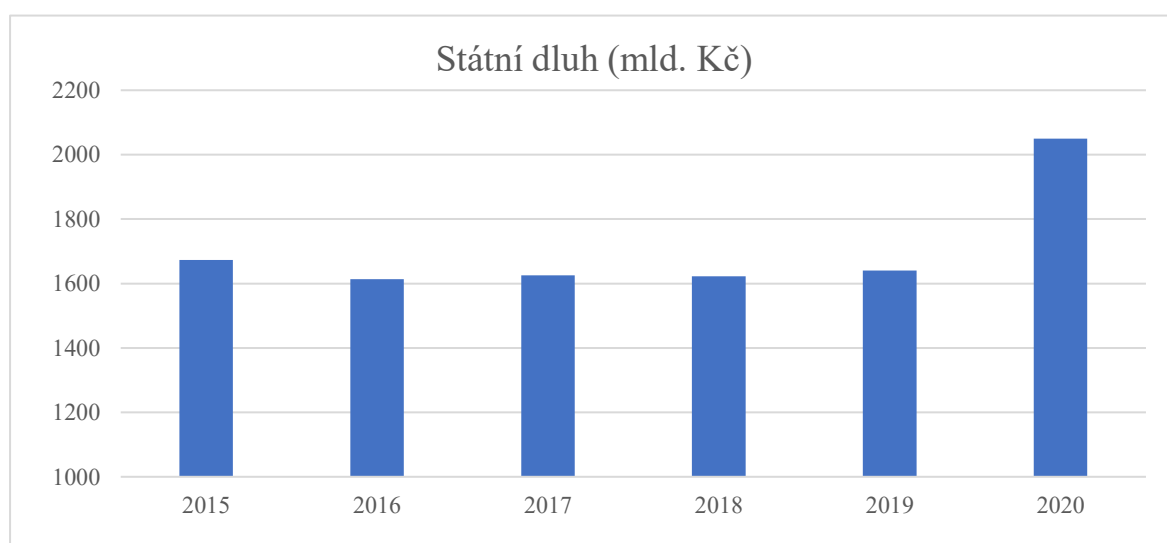
3.3 Saldo

Saldo je obecně rozdíl mezi kladnými a zápornými hodnotami. V této práci rozumíme saldem rozdíl příjmů a výdajů státního rozpočtu. Hovoříme tedy o přebytku v případě, že příjmy státního rozpočtu jsou vyšší než výdaje, případně o deficitu neboli schodku, pokud výdaje přesáhly příjmy státního rozpočtu.

Rok 2015 přinesl schodek –62,8 miliardy korun [32]. O rok později bylo dosaženo přebytku 61,8 miliardy korun [33]. V roce 2017 dosáhlo saldo hospodaření státního rozpočtu –6,2 miliardy korun [34]. Rok 2018 zaznamenal přebytkový rozpočet ve výši 2,9 miliardy korun, tedy o 9,1 miliardy korun lepší výsledek oproti předchozímu roku [35]. V roce 2019 Ministerstvo financí zaznamenalo schodek státního rozpočtu ve výši 28,5 miliardy korun [36]. Rok 2020, ovlivněný pandemií SARS-CoV-2, vykázal schodek ve výši 367,4 miliardy korun [23]. Tento schodek byl způsoben i nutností zvýšit výdaje na podporu zaměstnanců a firem, kteří byli ovlivněni restriktivními opatřeními. Protipandemická opatření vyvolala nižší výběr daní, které ve státním rozpočtu chyběly.

3.4 Zadlužení ČR

Zadlužení je ukazatel, který vyjadřuje dluh vůči věřitelům. V případě této práce se jedná o státní dluh ČR. Dluh ČR v roce 2015 dosahoval 1673 miliard korun. Vlivem přebytku státního rozpočtu z roku 2016 byl téhož roku státní dluh snížen na 1613 miliard korun. V roce 2017 dosahoval 1625 miliard korun. Do roku 2019 se státní dluh České republiky pohyboval na hodnotách téměř totožných s rokem 2017. Český státní dluh se vyjadřuje v poměru k hrubému domácímu

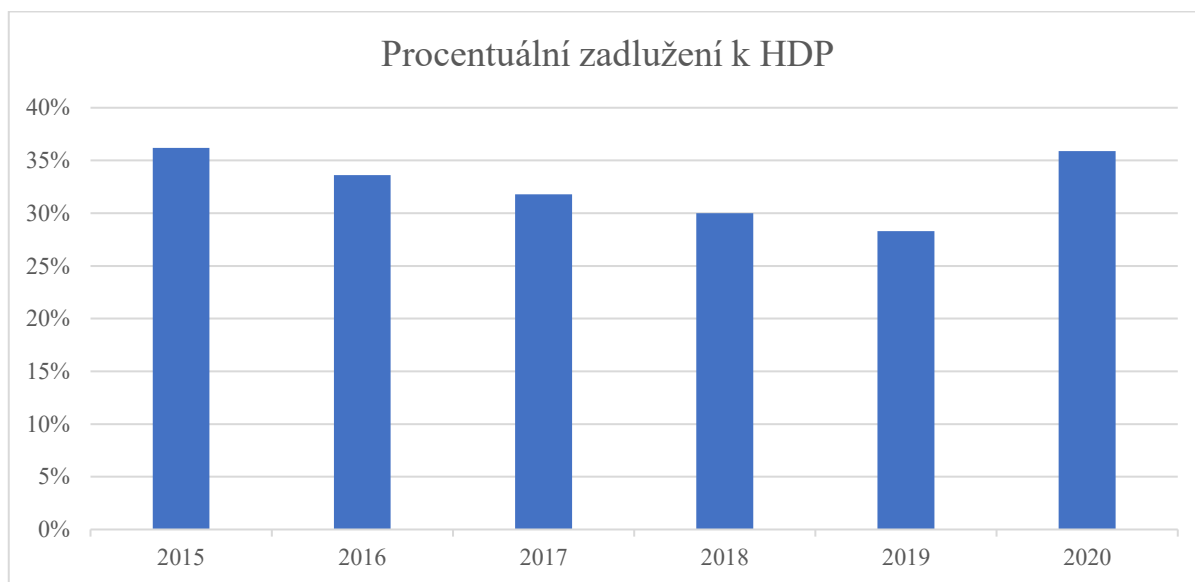

Graf 2: Vývoj státního dluhu ČR

Zdroj: vlastní zpracování

produktu České republiky, který v těchto letech rostl. Procentuální zadlužení k HDP se proto snižovalo. I vlivem pandemie SARS-CoV-2 v roce 2020 přesáhl státní dluh České republiky 2 biliony korun [37]. Graf 2 znázorňuje vývoj státního dluhu. I přes značný nárůst zadlužení v roce 2020 zůstal dluh ČR v procentuálním vyjádření k HDP na čtvrté nejlepší pozici v rámci zemí EU hned za Estonskem, Lucemburskem a Bulharskem [38]. Procentuální zadlužení ČR k HDP je znázorněn v grafu 3.

Graf 3: Vývoj zadlužení ČR k HDP

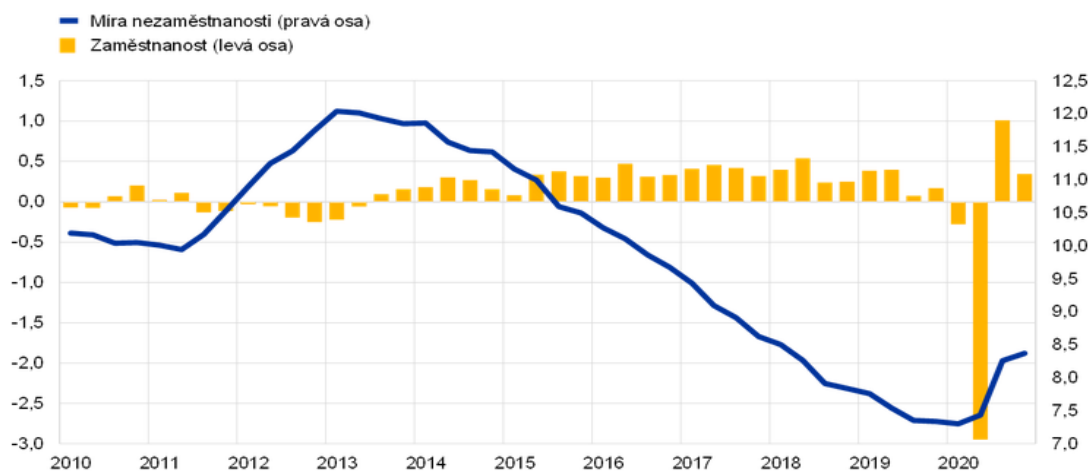
Zdroj: vlastní zpracování

3.5 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je hlavním ukazatelem síly trhu práce. V ČR byla v roce 2015 zaznamenána míra nezaměstnanosti 5 %. Následující rok se snížila na 4 %. Nezaměstnanost klesala dále a v roce 2017 dosáhla průměrné roční míry nezaměstnanosti 2,9 %. O rok později se snížila o 0,7 % na 2,2 %. V roce 2019 došlo opět k poklesu míry nezaměstnanosti na 2 % [39]. Rok 2020, poznamenaný pandemií SARS-CoV-2, zvýšil míru nezaměstnanosti na 4 % [40]. Data eurozóny se dlouhodobě drží na mnohem vyšších číslech. Česká republika dlouhodobě vykazuje nejnižší hodnoty nezaměstnanosti v rámci EU. Nezaměstnanost EU znázorňuje obrázek 1 [41].

Indikátory trhu práce

(v % pracovní síly; mezičtvrtletní tempo růstu; sezonně očištěné údaje)

Obrázek 1: Síla trhu práce v EU

Zdroj: Eurostat

Ukazatele HDP, inflace, salda státního rozpočtu, zadlužení a nezaměstnanost jsou základními ukazateli ekonomického vývoje České republiky v porovnání s eurozónou. Období, ve kterém byly sledovány změny vývoje počtu podniků pod zahraniční kontrolou v ČR, mohlo být ovlivněno ekonomickou situací v ČR, případně i jinde ve světě.

Zkoumané období je z hlediska ekonomického cyklu obdobím přelomu vrcholu pokračujícím poklesem ke dnu. Ukazatel HDP se během let 2017 až 2019 postupně snižoval až do roku 2020, kdy se vlivem pandemie SARS-CoV-2 propadl. Před pandemií byla česká ekonomika silnější než ekonomika EU. Inflace se v tomto období držela v rozmezí dvou až tří procent, avšak koncem sledovaného období se začala nebezpečně zvyšovat. Oproti tomu inflace v rámci eurozóny začala velmi prudce klesat. Saldo státního rozpočtu se v letech 2016–2019 drželo téměř v rovnovážném stavu. Vlivem růstu HDP se snižovalo procentuální zadlužení České republiky. V roce 2020 došlo k prudkému nárůstu schodku státního rozpočtu v důsledku pandemie SARS-CoV-2. I přesto byl v rámci sledovaného období dluh ČR k HDP v rámci EU na velmi nízkých hodnotách. Nezaměstnanost se v České republice ve sledovaném období držela na velmi nízkých hodnotách. V roce 2020 důsledkem celosvětové pandemie stoupla. Přesto míra nezaměstnanosti v rámci EU patří k nejnižším hodnotám ve srovnání s ostatními státy.

4 Geopolitická situace

Geopolitická situace ve světě mohla ovlivnit některé podniky v rozhodování o přesunu, vstupu na zahraniční trh. Některé události ovlivnily vývoj počtu podniků pod zahraniční kontrolou v České republice. Situace byla vyhrocená především počátkem sledovaného období a následně na samém konci důsledkem pandemie.

4.1 Rok 2017

Rok 2017 přinesl množství geopolitických změn ve světě, jež měly dopad především na politickou situaci a na mezinárodní vztahy ve světě. Ve Spojených státech amerických se stal prezidentem Donald Trump, který vystřídal u vlády Baracka Obamu. V Evropě vzbudilo největší zájem rozhodnutí Spojeného království o vystoupení z Evropské unie. Prezidentem Francie se stal Emanuel Macron a Katalánsko se pokusilo o vyhlášení nezávislosti na Španělsku. Premiérem České republiky se stal Andrej Babiš. Rusko pokračovalo v intervencích na Ukrajině, kde podporovalo separatistické síly za účelem destabilizace situace na východě Ukrajiny. V Asii na Korejském poloostrově rostlo napětí mezi severní Koreou a Spojenými státy americkými. Severní Korea testovala své rakety, včetně těch jaderných. Bezpečnost v mnoha zemích světa byla narušena důsledkem teroristických útoků, které se přesunuly z oblasti Blízkého východu do celého světa.

4.2 Rok 2018

Rok 2018 byl poznamenán několika důležitými událostmi, které ovlivnily mezinárodní vztahy, světovou politiku, ale především otázku migrace a bezpečnosti ve světě. Vztahy mezi USA a Čínou se zhoršily v důsledku údajných čínských špionáží a konkurence Číny a USA na obchodním poli. Vyostřily se vztahy USA a Ruska v důsledku ruského zásahu do voleb v USA a k ruské agresi na Krym. V Sýrii pokračovala občanská válka s úspěšnými boji proti teroristickému Islámskému státu. Vztahy mezi Jižní a Severní Koreou se zlepšily v důsledku historického summitu mezi Kim Čong-unem a prezidentem jižní Koreji Munem Jainem. V Německu po neúspěšných pokusech sestavit vládu vzniká koalice vedená kancléřkou Angelou Merkelovou. Změny vlády probíhají také v dalších významných zemích, jako jsou Mexiko, Brazílie, Itálie nebo Malajsie. V České republice je podruhé prezidentem zvolen Miloš Zeman.

4.3 Rok 2019

Rok 2019 přinesl geopolitické změny, které ovlivnily mezinárodní vztahy, bezpečnost ve světě a potlačily demokracii a lidská práva. Velká Británie během roku 2019 několikrát odložila vystoupení z Evropské unie. Došlo k rozbrojům mezi Čínou a Hongkongem kvůli narůstajícímu vlivu Číny. Mezi USA a Íránem došlo ke zvýšení napětí kvůli incidentům v Perském zálivu. Státy Jižní Ameriky se bouřily kvůli korupci, mzdám a ekonomické situaci. Mezi Japonskem a Jižní Koreou došlo ke zhoršení vztahů kvůli sporům o historii obou zemí. Jemen zaznamenal v důsledku války humanitární krizi. V prosinci 2019 se objevila nákaza SARS-CoV-2.

4.4 Rok 2020

Rok 2020 byl poznamenán pandemií SARS CoV-19, která ovlivnila světovou ekonomiku. Vedle pandemie se odehrávaly i jiné významné geopolitické změny. Mezi Čínou a USA se opět zhoršily vztahy. V Bělorusku probíhaly masové protesty proti výsledkům voleb prezidenta Alexandra Lukašenka. Mezi Arménií a Ázerbájdžánem v náhorním Karabachu došlo ke konfliktu, který přinesl velké množství obětí na obou stranách. Na konci roku 2020 byl americkým prezidentem zvolen Joe Biden.

Největší vliv na světový vývoj měl SARS CoV-19. Je to infekční nemoc, kterou prvně zaznamenali v čínském Wu-chanu koncem roku 2019. Pandemie se rychle šířila především počátkem roku 2020, kdy byla Světovou zdravotnickou organizací (WHO) vyhlášena jako globální pandemie. Důsledkem pandemie nastal výrazný propad světové ekonomiky. Jednalo se o nejhorší ekonomický propad od druhé světové války. Nejhuře zasažené oblasti byly: turismus, hotelový a ubytovací průmysl, kultura, restaurační a cateringový průmysl.

Vlády po celém světě přijímaly opatření, která měla podpořit ekonomiky, zaměstnance a podniky. Dopad pandemie se v jednotlivých zemích odlišoval. Pandemie odhalila závislost na provázanosti globálního dodavatelsko-odběratelského řetězce. Na konci roku 2020 byla schválena první vakcína proti nemoci.

5 Charakteristika datového souboru

Datový soubor, který poskytuje data pro tuto práci, je dostupný na webových stránkách Českého statistického úřadu v sekci afilací (kód:381000-22), tabulka 2 [42]. Podniky byly vybírány do datového souboru Českého statistického úřadu na základě nařízení Evropské komise č. 250/2009 ze dne 11. 3. 2009 [43]. Souborem dat rozumíme sadu informací, které jsou zaznamenány na určitém datovém médiu. Data pro tuto práci jsou dostupná ve formátu MS Excel.

Dle definice je počet podniků stanovován na základě nařízení Rady EU č. 696/93. Přesné znění definice počtu podniků je pod názvem: Počet podniků a kódem 11 11 0 [43]. V počtech podniků jsou zahrnuty pouze subjekty, které byly v daném roce činné. Dočasně nečinné jednotky jsou vyjmuty. Dle nařízení Evropské komise by údaj měl obsahovat všechny jednotky které byly alespoň v části sledovaného období činné. Metodiku k určení počtu podniků pod zahraniční kontrolou uvádí v sekci: Statistika zahraničních afilací (FATS) – Metodika. V rámci EU vznikl manuál pro jednotný postup při sestavování afilací v zemích EU [44].

Základní datový soubor od ČSÚ byl rozdělen na dva soubory dat. V prvním souboru dat jsou zahrnuty všechny státy Evropské unie mimo Českou republiku. Součástí tohoto souboru je také sekce společná kontrola, to znamená, že vlastníci jsou z více zemí EU.

Druhý datový soubor byl sestaven ze zemí mimo Evropskou unii na základě metodiky Eurostat, který vydal manuál pro všechny země Evropské unie, které musí tyto statistiky každoročně zveřejňovat na základě metodiky EU. Součástí manuálu jsou pevně dané státy, které jsou zahrnuty do datového souboru.

Datový soubor věnující se vrcholovým vlastníkům ze zemí mimo EU obsahuje pouze některé vybrané státy na základě metodiky EU. U vybraných států jsou zveřejněny konkrétní hodnoty počtu podniků, ale soubor zahrnuje i podniky ze států, které nejsou v tabulce explicitně uvedené. Proto součet podniků v explicitně uvedených zemích mimo EU neodpovídá celkovému počtu podniků, které vlastní lidé ze zemí ležících mimo EU. Rozdíl těchto hodnot představuje další podniky pod zahraniční kontrolou, ty však kontrolují subjekty ze zemí, které nejsou ve výčtu zemí datového souboru.

V datovém souboru zahrnujícím země Evropské unie jsou tyto státy: Belgie, Bulharsko, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko a Spojené království. Spojené království

není v roce 2020 zahrnuto mezi země EU, ale je v části zemí mimo EU z důvodu odchodu z Evropské unie.

Datový soubor zahrnující země mimo evropskou unii obsahuje: Austrálii, Čínu, Hongkong, Indii, Island, Izrael, Japonsko, Jihoafrickou republiku, Jižní Koreu, Kanadu, Lichtenštejnsko, Mexiko, Norsko, Nový Zéland, Rusko, Spojené státy americké, Švýcarsko, Taiwan, Turecko a Ukrajinu. Spojené království v tomto souboru figuruje od roku 2020.

6 Deskriptivní statistika

Pro zpracování dat jsou využity nástroje deskriptivní statistiky. Absolutní přírůstek, průměrný absolutní přírůstek, koeficient růstu a průměrný koeficient růstu [45].

Absolutní přírůstek se nazývá také jako první diference. Používá se označení Δy_t . V případě absolutního přírůstku se jedná o rozdíl hodnoty v čase t a hodnoty předcházející. V případě přírůstku vyjde kladná hodnota absolutního čísla, v případě úbytku bude před absolutním číslem znaménko záporu.

$$\Delta y_t = y_t - y_{t-1} \quad t = 2, 3, \dots, T$$

Průměrný absolutní přírůstek se vypočítá jako podíl rozdílu poslední a první hodnoty v čitateli a počtu hodnot sníženého o jedna ve jmenovateli. Označení pro průměrný absolutní přírůstek je $\bar{\Delta}$. Výsledkem průměrného absolutního přírůstku je absolutní číslo, které znázorňuje přírůstky nebo úbytky průměrně za jednotlivá období měření.

$$\bar{\Delta} = \frac{\sum \Delta y_t}{T-1} = \frac{(y_2 - y_1) + (y_3 - y_2) + \dots + (y_t - y_{t-1})}{T-1} = \frac{y_t - y_1}{T-1} \quad t = 2, 3, \dots, T$$

Koeficient růstu se nazývá také tempo růstu. Koeficient růstu se značí k_t . Tato míra znázorňuje, kolikrát se změnila uvažovaná hodnota od hodnoty sousedící. Vypočteme ji jako podíl hodnoty současné v čitateli a hodnoty předcházející ve jmenovateli. Výsledkem koeficientu růstu jsou hodnoty v blízkosti čísla jedna. Výsledek jedna představuje shodnou hodnotu s předchozí hodnotou. Hodnoty nižší než jedna značí pokles, hodnoty nad jedna značí růst.

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}} \quad t = 2, 3, \dots, T$$

Průměrný koeficient růstu nebo průměrné tempo růstu se označuje symbolem $\bar{k}$. Průměrné tempo růstu slouží pro výpočet celkové průměrné změny hodnot. Výpočet je dán T-é minus první odmocnina, kdy pod odmocninou je podíl, v jehož čitateli je poslední možná hodnota a ve jmenovateli se nachází první hodnota řady. Výsledek průměrného koeficientu růstu značí průměrné přírůstky nebo úbytky za jednotlivá období měření.

$$\bar{k} = \sqrt[T-1]{k_2 \cdot k_3 \cdot \dots \cdot k_T} = \sqrt[T-1]{\frac{y_2}{y_1} \cdot \frac{y_3}{y_2} \cdot \dots \cdot \frac{y_T}{y_{T-1}}} = \sqrt[T-1]{\frac{y_T}{y_1}}$$

7 Aplikace deskriptivní statistiky na datový soubor

V kapitole je rozebrán postupný vývoj počtu podniků. Nejprve je uvedena situace na počátku sledovaného období, tedy v roce 2017. Následně práce porovnává meziroční změny let 2017-2018, 2018-2019 a 2019-2020. Na konci kapitoly jsou uvedeny výstupy za rok 2020.

7.1 Rok 2017

Pro analýzu tuzemských podniků pod zahraniční kontrolou členění dle zemí vrcholového vlastníka jsou dostupná data od Českého statistického úřadu od roku 2017. Nejprve je shrnuta situace na počátku zjišťování této statistiky, tedy v roce 2017.

Na základě metodiky Evropské unie bylo v roce 2017 na území České republiky zaznamenáno 15 073 podniků, které byly pod zahraniční kontrolou. Většina podniků v ČR byla vlastněna vrcholovými vlastníky, kteří dle dat Českého statistického úřadu pocházeli z některého z 28 států Evropské unie. Většinou je v tomto případě myšleno 11 018 podniků z celkového počtu 15 073 podniků. Zbylých 4 055 podniků působících na území ČR mělo vlastníka z některého státu, které nespádají do Evropské unie. Ze 100 % podniků zahrnutých v datech ČSÚ bylo 73,1 % vlastněno subjektem ze států Evropské unie a 26,9 % vlastníků pocházelo ze států mimo Evropskou unii.

Z tabulky 1 vyplývá, že nejvíce zahraničních podniků v České republice vlastní nebo ovládají Němci. Absolutně vyjádřeno, v roce 2017 Němci vlastnili 3 089 podniků, což je pětina všech podniků, které tato práce uvažuje. Druhý nejvyšší počet podniků v České republice kontrolovali vlastníci ze Slovenska. Konkrétně se jednalo o 1 828 podniků, které představovaly 12,13 % všech uvažovaných podniků pod zahraniční kontrolou. Třetí nejvyšší počet vlastníků firem v České republice byl z Rakouska. Mezi další významné zahraniční vlastníky firem v ČR patřili Poláci, Italové, Britové, Francouzi a Nizozemci. Vlastníci ze sousedních států České republiky v roce 2017 ovládali 45,68 % všech podniků pod zahraniční kontrolou v České republice.

Z dat, která jsou dostupná pro státy mimo Evropskou unii, lze pozorovat, že nejvíce vlastníků firem působících na českém trhu pocházelo z USA. Američané ovládali 1 006 podniků. Dalšími významnými vlastníky firem byli obyvatelé evropských zemí, ale nikoli z Evropské unie, byli to Švýcaři s 562 podniky a Ukrajinci s 503 podniky. Významnou část podniků ovládali i Rusové, konkrétně 505 podniků. Tyto poznatky zobrazuje tabulka 2.

Šedou barvou jsou označeny státy, které jsou velmi významné z hlediska působení jejich státních příslušníků ve firmách v ČR.

Tabulka 1: Data za rok 2017 v EU

Země EU – 2017		
	abs.	rel. (%)
Belgie	217	1,44
Bulharsko	44	0,29
Dánsko	139	0,92
Estonsko	21	0,14
Finsko	67	0,44
Francie	584	3,87
Chorvatsko	21	0,14
Irsko	84	0,56
Itálie	690	4,58
Kypr	21	0,14
Litva	26	0,17
Lotyšsko	55	0,36
Lucembursko	138	0,92
Maďarsko	155	1,03
Malta	23	0,15
Německo	3 089	20,49
Nizozemsko	572	3,79
Polsko	692	4,59
Portugalsko	21	0,14
Rakousko	1 276	8,47
Rumunsko	105	0,70
Řecko	32	0,21
Slovensko	1 828	12,13
Slovinsko	30	0,20
Spojené království	626	4,15
Španělsko	195	1,29
Švédsko	228	1,51
Společná kontrola	39	0,26
Celkem	11 018	73,10 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 2: Data za rok 2017 mimo EU

Země mimo EU – 2017		
	abs.	rel. (%)
Austrálie	36	0,24
Čína	101	0,67
Hong Kong	33	0,22
Indie	50	0,33
Island	11	0,07
Izrael	123	0,82
Japonsko	254	1,69
Jihoafrická republika	25	0,17
Jižní Korea	98	0,65
Kanada	78	0,52
Lichtenštejnsko	46	0,31
Mexiko	29	0,19
Norsko	54	0,36
Nový Zéland	8	0,05
Rusko	505	3,35
USA	1 006	6,67
Švýcarsko	562	3,73
Tchaj-wan	30	0,20
Turecko	36	0,24
Ukrajina	503	3,34
Ostatní	467	3,10
Celkem	4 055	26,90 %

Zdroj: Vlastní zpracování

7.2 Roky 2017–2018

V této kapitole byla zaznamenána meziroční změna počtu podniků v České republice pod zahraniční kontrolou v letech 2017 a 2018. V absolutních číslech se zvýšil počet podniků pod zahraniční kontrolou v ČR. Oproti roku 2017 bylo pozorováno zvýšení o 2 350 podniků. V rámci vlastníků podniků, kteří byli z některého ze států Evropské unie, přibylo 1 280 podniků. Vlastníci mimoevropští registrovali 1 070 nových podniků.

Zajímavým ukazatelem je změna poměru vlastníků pocházejících z Evropské unie a vlastníků mimo Evropskou unii. V datech došlo k procentuálnímu poklesu evropských vlastníků o 2,513 %. Z níže uvedených tabulek 3 a 4 lze vyčíst příčiny, které vedly k úpravě procentuálního poměru vlastnictví na základě geografického a politického členění. V rámci zemí EU lze spatřovat úbytky podniků vlastněných subjekty z Lucemburska, a to v absolutním vyjádření 37 podniků. Druhý významný pokles je způsoben úbytkem 35 subjektů vlastněných, ovládaných Nizozemci. Naopak nejvyšší absolutní přírůstky jsou vidět u vlastníků z evropských zemí, které leží východněji od České republiky. Největší absolutní nárůst s počtem 682 podniků byl zaznamenán u vlastníků ze Slovenska. Další významné zvýšení počtu podniků v absolutním počtu 165 byl zaznamenán ze strany polských podnikatelů. Třetí největší přírůstek z hlediska počtu podniků mají Maďaři. V rámci meziročního srovnání je zajímavé především tempo růstu vlastníků z Litvy, Bulharska, Rumunska, Maďarska, Chorvatska a Estonska, jak lze vidět v tabulce 3.

Z dat zemí ležících mimo Evropskou unii při srovnání let 2017 a 2018 nelze spatřovat žádný větší úbytek u některého ze států. Naopak jsou zde dvě východoevropské země, které v ČR oproti roku 2017 zvýšily svoji podnikatelskou aktivitu. Největší přírůstek v podobě 503 podniků, které ovládali Ukrajinci. Zde došlo oproti předchozímu roku ke zdvojnásobení počtu podniků pod ukrajinskou kontrolou. O polovinu stoupl počet podniků vlastněných nebo ovládaných z Ruska. Zde došlo ke zvýšení o 284 podniků na celkových 789. Zajímavé tempo růstu lze spatřovat i u Turecka. Změny vyobrazuje tabulka 4.

Souhrnná meziroční data za období roku 2017–2018 ukazují nárůst počtu podniků v České republice, které vlastní zahraniční subjekty. Nejvyšší absolutní nárůst je patrný u východoevropských zemí, ať už jsou, nebo nejsou součástí EU. Stejně tak u vyjádření relativního. Naopak pokles lze spatřovat u menších západoevropských států: Lucemburska, Nizozemska, Lichtenštejnska.

Zelenou barvou jsou v celé práci označeny významné přírůstky, oranžově jsou označeny významné úbytky.

Tabulka 3: Meziroční vývoj 2017–2018 v EU

Země EU 2017–2018		
	abs.	rel. (%)
Belgie	13	1,06
Bulharsko	40	1,909
Dánsko	3	1,022
Estonsko	13	1,619
Finsko	1	1,015
Francie	29	1,05
Chorvatsko	15	1,714
Irsko	2	1,024
Itálie	62	1,09
Kypr	0	1
Litva	31	2,192
Lotyšsko	22	1,4
Lucembursko	-37	0,732
Maďarsko	126	1,813
Malta	-4	0,826
Německo	50	1,016
Nizozemsko	-35	0,939
Polsko	165	1,238
Portugalsko	-1	0,952
Rakousko	15	1,012
Rumunsko	89	1,848
Řecko	2	1,063
Slovensko	682	1,373
Slovinsko	8	1,267
Spojené království	-5	0,992
Španělsko	-4	0,979
Švédsko	-4	0,982

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 4: Meziroční vývoj 2017–2018 mimo EU

Země mimo EU 2017–2018		
	abs.	rel. (%)
Austrálie	7	1,194
Čína	28	1,277
Hong Kong	2	1,061
Indie	5	1,1
Island	1	1,091
Izrael	24	1,195
Japonsko	5	1,02
JAR	-2	0,92
Jižní Korea	27	1,276
Kanada	-2	0,974
Lichtenštejnsko	-6	0,87
Mexiko	7	1,241
Norsko	-3	0,944
Nový Zéland	-1	0,875
Rusko	284	1,562
USA	20	1,02
Švýcarsko	3	1,005
Tchaj-wan	6	1,2
Turecko	25	1,694
Ukrajina	503	2

Zdroj: Vlastní zpracování

7.3 Roky 2018–2019

Meziročně se zvýšil počet podniků kontrolovaných zahraničním subjektem o 591 podniků. Přetrvával trend z předchozího srovnání, v němž rostl procentuální poměr zastoupení u zemí mimo EU. V rámci vlastníků z Evropské unie byl zaznamenán nárůst o 120 podniků. Mimoevropští vlastníci meziročně zvýšili podnikatelský vliv v České republice o 471 firem. Opakoval se trend procentuálního poklesu vlastníků ze zemí EU, kteří vlastnili nebo kontrolovali podniky a zároveň růst o 1,65 % u vlastníků ze zemí ležících mimo Evropskou unii.

V tabulce 5, která porovnává změnu mezi roky 2018 a 2019, lze spatřovat u několika zemí Evropské unie značný pokles kontroly podniků. Nejvyšší absolutní pokles byl zaznamenán u německých vlastníků. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k úbytku 113 podniků. Druhý nejvyšší pokles byl odhalen u Nizozemců. Významné snížení podniků bylo vidět také u vlastníků z Lucemburska, Rakouska, Velké Británie a Itálie. Oproti tomu přírůstky byly opět zaznamenány u zemí východní Evropy. Největší nárůst zaznamenalo Slovensko, absolutně vyjádřeno 233 firem. Se značným odstupem následovali podnikatelé z Maďarska s nárůstem 81 podniků a Bulhaři s růstem 61 podniků. V relativním vyjádření lze spatřovat nejvyšší přírůstek u Bulharska, které znásobilo 1,7krát počet podniků v ČR.

Mimoevropské země nezaznamenaly žádný velký pokles počtu podniků s výjimkou Lichtenštejnska, zde došlo k poklesu o 34 podniků. Největší přírůstek byl zaznamenán u Ukrajiny s absolutním růstem o 336 podniků. I v relativním vyjádření lze u Ukrajiny spatřovat nejvyšší nárůst o 33,4 %. S odstupem následují investoři z Asie, konkrétně z Číny a Japonska. Výstupy jsou vyjádřeny v tabulce 6.

Na datech z roku 2017 a 2018 je vidět pokračující trend odchodu vlastníků z Nizozemí, Lichtenštejnska a Lucemburska. Pokles byl zaznamenán také u Velké Británie, Německa a Itálie. Naopak rostly země, které leží východně od České republiky, a to Bulharsko, Maďarsko a Slovensko. Nejvyšší absolutní přírůstek v tomto mezidobí zaznamenala Ukrajina.

Tabulka 5: Meziroční vývoj 2018–2019 v EU

Země EU 2018–2019		
	abs.	rel. (%)
Belgie	-6	0,974
Bulharsko	61	1,726
Dánsko	8	1,056
Estonsko	-2	0,941
Finsko	2	1,029
Francie	3	1,005
Chorvatsko	14	1,389
Irsko	-2	0,977
Itálie	-59	0,922
Kypr	6	1,286
Litva	8	1,14
Lotyšsko	24	1,312
Lucembursko	-74	0,267
Maďarsko	81	1,288
Malta	-1	0,947
Německo	-113	0,964
Nizozemsko	-93	0,827
Polsko	41	1,048
Portugalsko	1	1,05
Rakousko	-73	0,943
Rumunsko	46	1,237
Řecko	6	1,176
Slovensko	233	1,093
Slovinsko	3	1,079
Spojené království	-69	0,889
Španělsko	28	1,147
Švédsko	30	1,134

*Zdroj: Vlastní zpracování***Tabulka 6:** Meziroční vývoj 2018–2019 mimo EU

Země mimo EU 2018–2019		
	abs.	rel. (%)
Austrálie	5	1,116
Čína	30	1,233
Hong Kong	1	1,029
Indie	8	1,145
Island	-2	0,833
Izrael	22	1,15
Japonsko	39	1,151
JAR	1	1,043
Jižní Korea	13	1,104
Kanada	10	1,132
Lichtenštejnsko	-34	0,15
Mexiko	2	1,056
Norsko	11	1,216
Nový Zéland	-1	0,857
Rusko	-2	0,997
USA	-20	0,981
Švýcarsko	-17	0,97
Tchaj-wan	10	1,278
Turecko	18	1,295
Ukrajina	336	1,334

Zdroj: Vlastní zpracování

7.4 Roky 2019–2020

Ve sledovaném období nastal nárůst počtu podniků o 1 837. Důležitým faktorem bylo vystoupení Velké Británie z Evropské unie 31. 1. 2020. Proto byla Velká Británie přesunuta z tabulky zemí Evropské unie do tabulky zemí ležících mimo Evropskou unii. Přesun znamenal zkreslení relativního vyjádření poměru počtu podniků v rámci zemí EU a mimo EU. Z datového souboru lze zjistit, že Velká Británie v roce 2019 ovládala 3,06 % všech podniků pod zahraniční kontrolou v ČR. V roce 2020 ovládala 3,09 % všech podniků pod zahraniční kontrolou v ČR. Toto poukazuje na skutečnost, že pokud bychom neuvažovali přesun Spojeného království do zemí mimo EU, došlo by poprvé za sledované období k posílení poměru vlastníků ze zemí EU oproti vlastníků ze zemí mimo EU, a to o 0,42 %.

U žádné ze zemí EU nebyl zaznamenán významný pokles počtu podniků, jak ukazuje tabulka 7. Množství podniků ovšem přibýlo. Nejvíce se o přírůstek zasloužili Slováci, kteří navýšili absolutní číslo oproti předchozímu měření o 403 podniků. Druhý nejvyšší přírůstek byl zaznamenán u Německa, které zvýšilo počet podniků v ČR o 203 podniky. Celkem došlo k nárůstu počtu podniků Poláků o 163, Maďarů o 138 podniků, v závěsu byli Italové se 125 podniky.

Země mimo EU nezaznamenaly významný pokles počtu podniků. O nejvyšší nárůst se zasadili Ukrajinci, u nichž došlo meziročně k nárůstu o 143 podniků. Druzí v byli Rusové se 123 podniky. Třetí největší přírůstek zaznamenali vlastníci nebo osoby ovládající podniky v ČR, kteří pocházeli z USA. Zde byl zaznamenán nárůst 71 podniků. Změny jsou patrné v tabulce 8.

Zajímavý je vývoj podniků ve vlastnictví osob z Velké Británie. I přes vystoupení Velké Británie z Evropské unie a možným legislativním problémům, zaznamenala Velká Británie nárůst o 62 podniků, což byl čtvrtý nejvyšší nárůst u zemí mimo Evropskou unii. Z relativního vyjádření, tedy tempa růstu, lze vidět, že největší tempo růstu bylo zaznamenáno u Lichtenštejnska. Zde došlo ke zvýšení o polovinu proti přechodnému období. Absolutní změna byla nevýrazná, protože z původního počtu 6 podniků došlo ke zvýšení na 9 podniků. Vyšší tempo růstu bylo zaznamenáno u Maďarska, kde došlo ke zvýšení o 38,1 % a u Belgie, zde došlo k navýšení o 21,4 %.

V mezidobí let 2019 a 2020 nedošlo k významným odchodům podniků pod zahraniční kontrolou z ČR. Nejvýznamnější přírůstky byly zaznamenány u Německa, Itálie, Spojených států amerických a u zemí ležících východněji od České republiky. Interpretace dat z pohledu

poměru vlastníků z EU a mimo EU byla ovlivněna vystoupením Spojeného království z Evropské unie. Navzdory tomu ale vzrostl počet podniků pod kontrolou Britů.

Tabulka 7: Meziroční vývoj 2019–2020 v EU

Země EU 2019–2020		
	abs.	rel. (%)
Belgie	48	1,214
Bulharsko	4	1,028
Dánsko	5	1,033
Estonsko	2	1,063
Finsko	-2	0,971
Francie	46	1,075
Chorvatsko	5	1,100
Irsko	1	1,012
Itálie	125	1,180
Kypr	1	1,037
Litva	-6	0,908
Lotyšsko	-9	0,911
Lucembursko	5	1,185
Maďarsko	138	1,381
Malta	1	1,056
Německo	203	1,067
Nizozemsko	72	1,162
Polsko	163	1,182
Portugalsko	0	1,000
Rakousko	44	1,036
Rumunsko	16	1,067
Řecko	-6	0,850
Slovensko	403	1,147
Slovinsko	2	1,049
Španělsko	9	1,041
Švédsko	14	1,055

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 8: Meziroční vývoj 2019–2020 mimo EU

Země mimo EU 2019–2020		
	abs.	rel. (%)
Austrálie	-7	0,854
Čína	18	1,113
Hong Kong	-2	0,944
Indie	-1	0,984
Island	-1	0,900
Izrael	15	1,089
Japonsko	3	1,010
JAR	-6	0,750
Jižní Korea	5	1,036
Kanada	1	1,012
Lichtenštejnsko	3	1,500
Mexiko	1	1,026
Norsko	0	1,000
Nový Zéland	1	1,167
Rusko	123	1,156
USA	71	1,071
Spojené království	62	1,112
Švýcarsko	-14	0,974
Tchaj-wan	2	1,043
Turecko	5	1,063
Ukrajina	143	1,107

Zdroj: Vlastní zpracování

7.5 Rok 2020

Analýza tuzemských podniků pod zahraniční kontrolou členěná dle zemí vrcholového vlastníka mohla být provedena pouze do roku 2020. Aktuálnější data za roky 2021 a 2022 nebyla prozatím Českým statistickým úřadem vydána. Tato kapitola shrnuje počty podniků pod zahraniční kontrolou v ČR na konci sledovaného období.

V roce 2020 bylo na území ČR identifikováno 19 851 podniků pod zahraniční kontrolou. Většina byla kontrolována někým z 27 států Evropské unie. Pod kontrolou vlastníků z EU bylo 13 155 podniků. Země ležící mimo EU kontrolovaly 6 696 podniků. V relativním vyjádření bylo ze 100 % podniků pod zahraniční kontrolou v roce 2020 celkem 66,27 % podniků pod kontrolou Evropanů. Zbýlých 33,73 % podniků bylo pod kontrolou některé ze zemí ležících mimo EU.

Nejvíce podniků v ČR v rámci zemí EU kontrolovali Němci, kteří ovládali 3 229 podniků. Druzí nejaktivnější investoři pocházeli ze Slovenska, vlastnili 3 146 podniků. S odstupem následovali Rakušané s 1 262 podniky a Poláci s 1 061 podniky. Data jsou zřejmá z tabulky 9.

Nejvíce vlastníků afilací na území ČR, kteří pocházejí ze zemí mimo EU, bylo z Ukrajiny. Pod kontrolou Ukrajinců se nacházelo 1 485 podniků. Druhým největším mimoevropským vlastníkem podniků v ČR byly Spojené státy americké s počtem 1 077 podniků. Další významný stát z hlediska počtu podniků bylo Rusko s absolutním počtem 910 podniků. Tato data ukazuje tabulka 10.

Nejvíce podniků pod zahraniční kontrolou ovládali Němci, v těsném závěsu se nacházeli Slováci, s velkým odstupem následovali Ukrajinci, Rakušané, Američané, Poláci a Rusové.

Státy sousedící s ČR kontrolovaly v roce 2020 celkem 43,82 % všech podniků v České republice. Proti roku 2017 to znamenalo pokles.

Tabulka 9: Data za rok 2020 v EU

Země EU – 2020		
	abs.	rel. (%)
Belgie	272	1,37
Bulharsko	149	0,75
Dánsko	155	0,78
Estonsko	34	0,17
Finsko	68	0,34
Francie	662	3,33
Chorvatsko	55	0,28
Irsko	85	0,43
Itálie	818	4,12
Kypr	28	0,14
Litva	59	0,30
Lotyšsko	92	0,46
Lucembursko	32	0,16
Maďarsko	500	2,52
Malta	19	0,10
Německo	3 229	16,27
Nizozemsko	516	2,60
Polsko	1 061	5,34
Portugalsko	21	0,11
Rakousko	1 262	6,36
Rumunsko	256	1,29
Řecko	34	0,17
Slovensko	3 146	15,85
Slovinsko	43	0,22
Španělsko	228	1,15
Švédsko	268	1,35
Společná kontrola	63	0,32
Celkem	13 155	66,27 %

*Zdroj: Vlastní zpracování***Tabulka 10:** Data za rok 2020 mimo EU

Země mimo EU – 2020		
	abs.	rel. (%)
Austrálie	41	0,21
Čína	177	0,89
Hong Kong	34	0,17
Indie	62	0,31
Island	9	0,05
Izrael	184	0,93
Japonsko	301	1,52
JAR	18	0,09
Jižní Korea	143	0,72
Kanada	87	0,44
Lichtenštejnsko	9	0,05
Mexiko	39	0,20
Norsko	62	0,31
Nový Zéland	7	0,04
Rusko	910	4,58
Spojené království	614	3,09
USA	1 077	5,43
Švýcarsko	534	2,69
Tchaj-wan	48	0,24
Turecko	84	0,42
Ukrajina	1 485	7,48
Ostatní	771	3,88
Celkem	6 696	33,73 %

Zdroj: Vlastní zpracování

8 Vyhodnocení zjištěných výsledků

Na vyhodnocení zjištěných výsledků můžeme nahlížet z několika pohledů. V rámci dalších bloků byly rozepsány výstupy, které vzešly z předchozích meziročních srovnání.

Další odstavce shrnuly procentuální poměr mezi vlastníky ze zemí mimo Evropskou unii a vlastníky pocházejících z EU. Na celkové datech od roku 2017 do roku 2020 lze pozorovat údaje o průměrných absolutních přírůstcích podniků, případně o průměrných absolutních úbytcích podniků. Dalším výsledným ukazatelem dat je průměrný koeficient růstu, případně poklesu. Ve výstupu jsou dále obsaženy grafy vývoje počtu podniků vybraných, více významných zemí pro Českou republiku. Práce připomíná i podniky pod společnou zahraniční kontrolou a vývoj počtu podniků u států, které leží mimo Evropskou unii a nejsou explicitně rozděleny ve výčtech datového souboru, analyzujícího počet podniků pod zahraniční kontrolou dle země vrcholového vlastníka. Poslední bod této části bakalářské práce se snaží vysvětlit a propojit důvody a příčiny jak ekonomických, tak globálních vlivů, které měly za následek vývoj, jenž byl v předchozích částech blíže specifikován.

8.1 Vývoj počtu podniků v EU a mimo EU

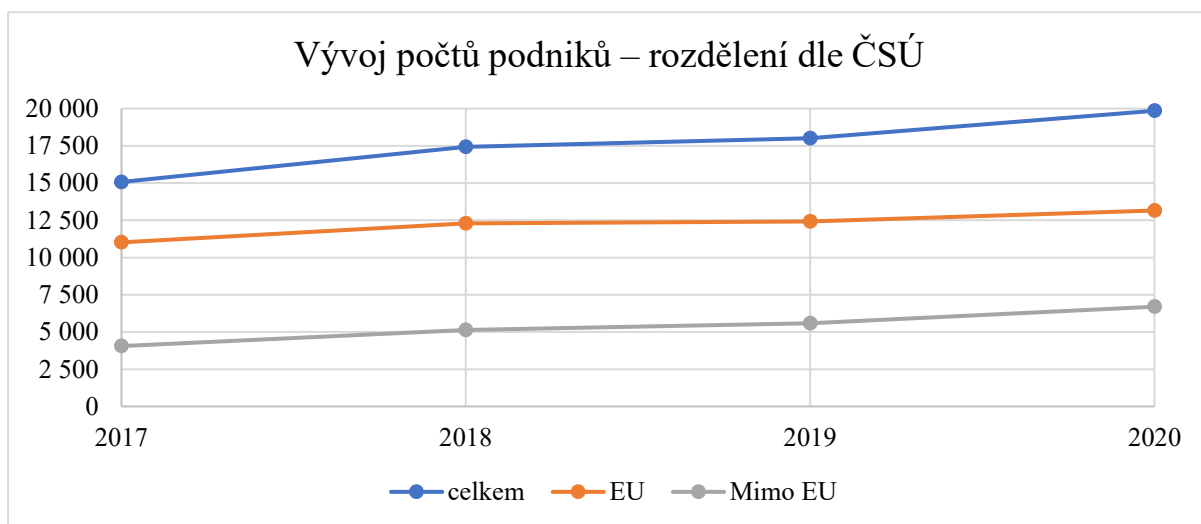
Data za rok 2017 vykazovala celkový počet 15 073 podniků. Data zveřejněná za rok 2018 přinesla počet 17 423 podniků. Ke zvýšení došlo i za rok 2019, kdy bylo zaznamenáno 18 014 podniků. Poslední dostupná data za rok 2020 ukázala zvýšení na hodnotu 19 851 podniků. Zobrazení v grafu 4.

Graf 4: Vývoj počtu podniků – celkem

Zdroj: Vlastní zpracování

V roce 2017 bylo zaznamenáno 11 018 podniků vlastněných někým z EU. Podniků pod kontrolou ze zemí mimo EU bylo 4 055. O rok později se zvýšil počet vlastníků ze zemí EU na 12 298 a u zemí mimo EU na 5 125 podniků. Na základě předchozích dat lze vidět stoupající trend, který byl patrný i v následujícím roce 2019. Zvýšilo se číslo z EU na hodnotu 12 418 i z ostatní států na 5 596 podniků. Poslední závěrečné měření odhalilo nárůst na 13 155 podniků u vlastníků z EU a na hodnotu 6 696 u ostatních vlastníků podniků působících na území ČR. Grafické zobrazení hodnot ukazuje graf 5. V tabulce 11 je znázorněn vývoj počtů podniků v EU a mimo EU.

Graf 5: Vývoj počtů podniků – rozdělení dle ČSÚ

Zdroj: Vlastní zpracování

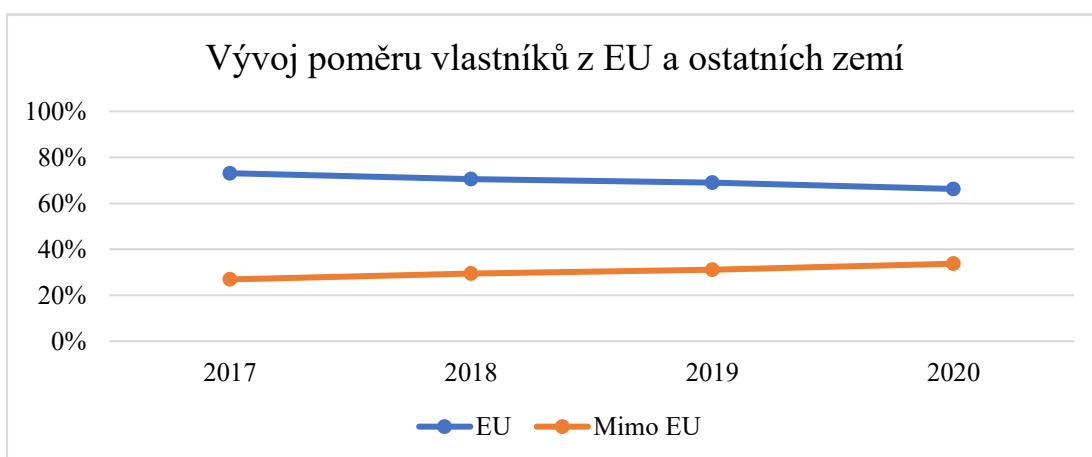
Tabulka 11: Vývoj počtů podniků v EU a mimo EU

Vývoj počtů podniků v jednotlivých letech			
Rok	Celkem	EU	Mimo EU
2017	15 073	11 018	4 055
2018	17 423	12 298	5 125
2019	18 014	12 418	5 596
2020	19 851	13 155	6 696

Zdroj: Vlastní zpracování

8.2 Vývoj poměru vlastníků ze zemí EU a mimo země EU

Na údajích dostupných z roku 2017 dosahují vlastníci ze zemí EU 73,1 % všech uvažovaných podniků. Zbylých 26,9 % ovládali vlastníci nepocházející z EU. Meziroční srovnání odhalilo úbytek o 2,52 % u zemí EU. Tento rozdíl získali vlastníci ze zemí mimo EU. Další meziroční srovnání ukázalo úbytek u vlastníků z Evropské unie na hodnotu 68,94 %. Mimoevropští vlastníci ovládali 31,06 % podniků. V tomto období to znamenalo změnu o 1,64 %. Poslední možné srovnání se vyznačovalo možným zkreslením z důvodu přechodu Velké Británie z oblasti EU

Graf 6: Vývoj poměru vlastníků z EU a ostatních zemí

Zdroj: Vlastní zpracování

do oblasti mimo EU. Změna v rámci let 2019 a 2020 vykazovala 2,67 % v neprospěch vlastníků ze zemí EU. Výsledná hodnota tak na konci měření vykazovala 66,27 % pro vlastníky ze zemí EU a 33,73 % pro vlastníky ze zemí mimo EU. Změny vyobrazuje graf 6 a shrnuje tabulka 12. V případě, že bychom neuvažovali přestup Velké Británie mezi země nespádající do zemí EU, pak by došlo ke změně a poměr by byl poprvé v době měření o 0,42 % ve prospěch evropských vlastníků. Celková změna za sledované období činila úbytek 6,83 % u vlastníků z EU a stejný přírůstek zaznamenali vlastníci působící mimo Evropskou unii.

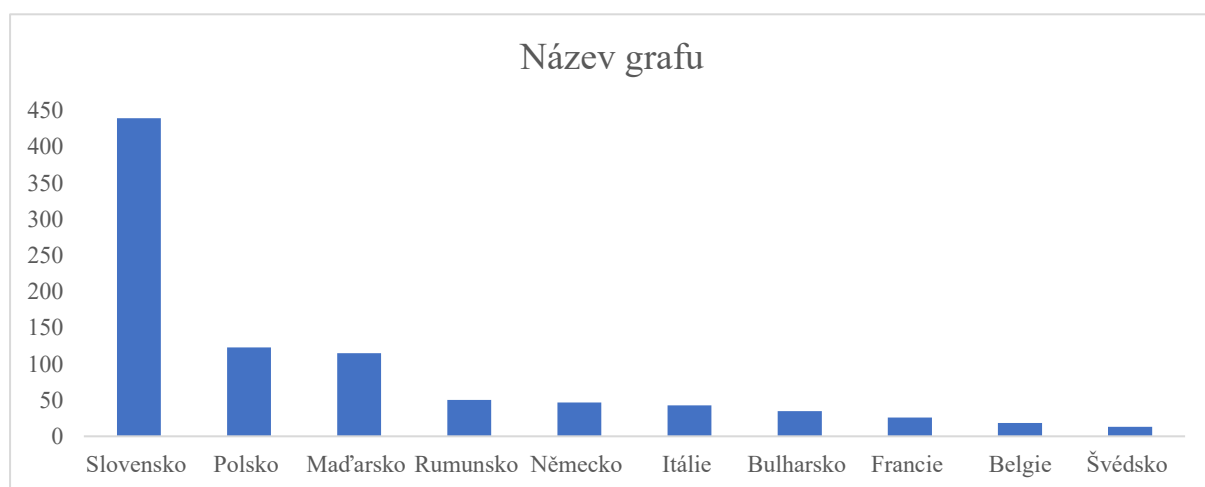
Tabulka 12: Vývoj poměru vlastníků ze zemí EU a mimo EU

Vývoj poměru vlastníků ze zemí EU a mimo EU		
Rok	EU	Mimo EU
2017	73,10 %	26,90 %
2018	70,58 %	29,42 %
2019	68,94 %	31,06 %
2020	66,27 %	33,73 %

Zdroj: Vlastní zpracování

8.3 Průměrné absolutní a relativní přírůstky a úbytky podniků

V rámci zemí Evropské unie mělo nejvyšší průměrný absolutní nárůst počtu podniků v ČR Slovensko (439 podniků), Polsko (123 podniků) a Maďarsko (115 podniků). Naopak nejvyšší průměrný absolutní pokles podniků (průměr v letech 2017 až 2020) zaznamenalo Lucembursko (35 podniků), Nizozemsko (18 podniků) a Rakousko (4 podniky). Grafické vyjádření zachycuje graf 7 a souhrn vyobrazuje tabulka 13.

Graf 7: Průměrný absolutní přírůstek podniků zemí EU

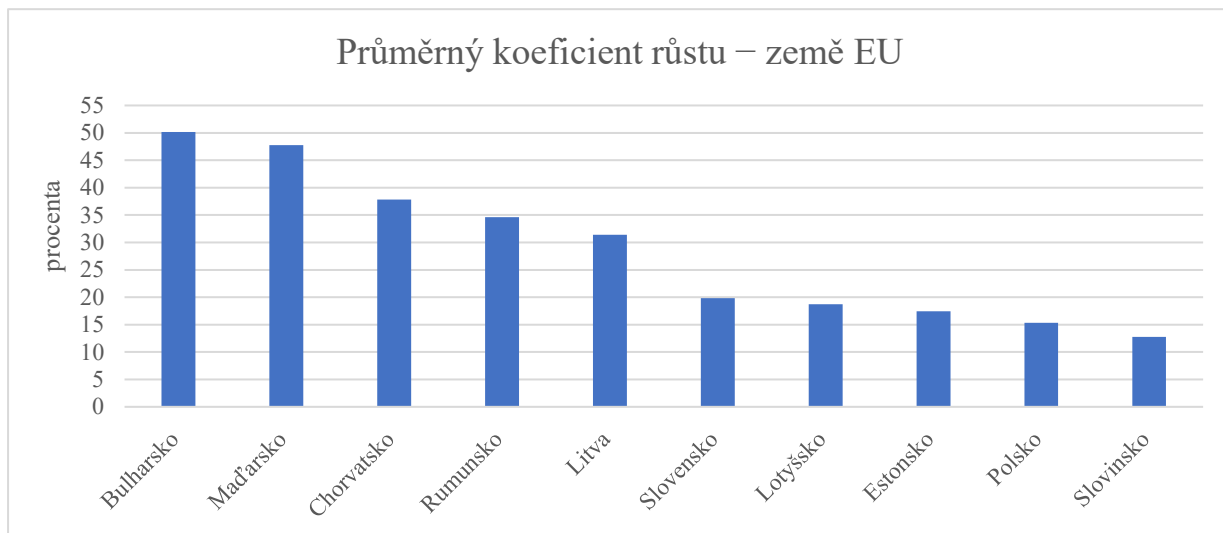
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 13: Průměrný absolutní přírůstek/úbytek podniků zemí EU

Slovensko	439,3	Švédsko	13,3	Řecko	0,7
Polsko	123,0	Lotyšsko	12,3	Finsko	0,3
Maďarsko	115,0	Chorvatsko	11,3	Irsko	0,3
Rumunsko	50,3	Litva	11,0	Portugalsko	0,0
Německo	46,7	Španělsko	11,0	Malta	-1,3
Itálie	42,7	Dánsko	5,3	VB	-4,0
Bulharsko	35,0	Estonsko	4,3	Rakousko	-4,7
Francie	26,0	Slovinsko	4,3	Nizozemsko	-18,7
Belgie	18,3	Kypr	2,3	Lucembursko	-35,3

Zdroj: Vlastní zpracování

Na růsty, respektive poklesy se dá dívat i procentuálně za pomoci koeficientu růstu. Průměrně rostly počty podniků EU v ČR o 7,7 % v letech 2017 až 2020. Největší průměrný relativní nárůst byl vidět u Bulharska (50,2 %), Maďarska (47,8 %) a Chorvatska (37,8 %). Grafické vyjádření zachycuje graf 8 a souhrn vyobrazuje tabulka 14.

Graf 8: Průměrný koeficient růstu počtu podniků zemí EU

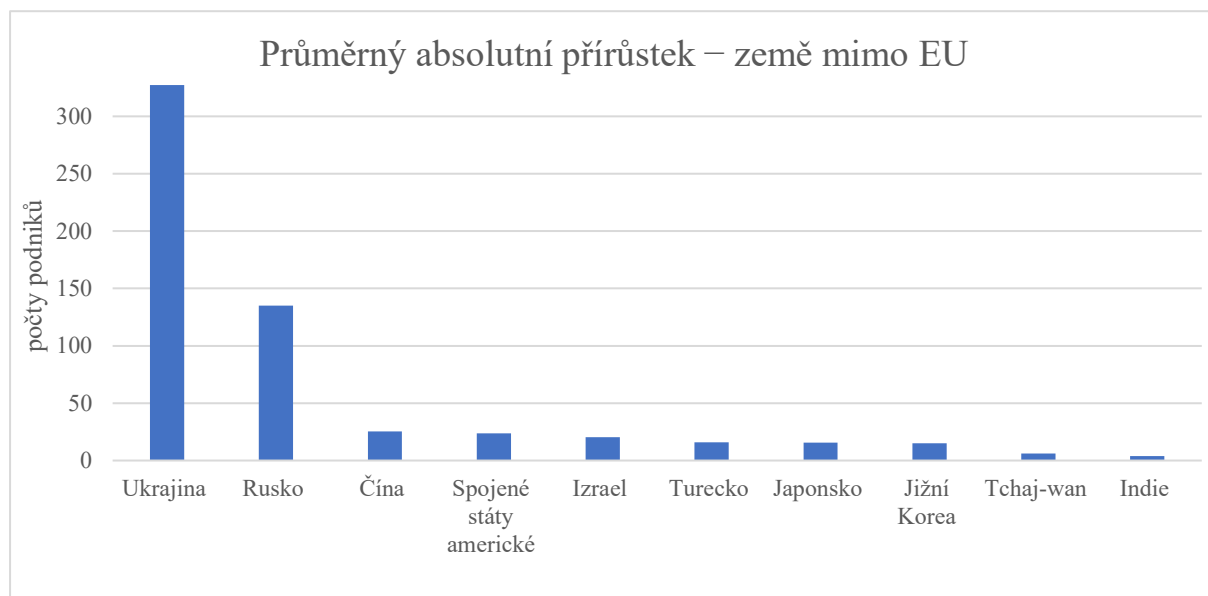
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 14: Průměrný koeficient růstu podniků zemí EU v procentech

Bulharsko	50,2	Slovinsko	12,7	Německo	1,5
Maďarsko	47,8	Kypr	10,1	Finsko	0,5
Chorvatsko	37,8	Belgie	7,8	Irsko	0,4
Rumunsko	34,6	Itálie	5,8	Portugalsko	0,0
Litva	31,4	Švédsko	5,5	Rakousko	-0,4
Slovensko	19,8	Španělsko	5,3	VB	-0,6
Lotyšsko	18,7	Francie	4,3	Nizozemsko	-3,4
Estonsko	17,4	Dánsko	3,7	Malta	-6,2
Polsko	15,3	Řecko	2,0	Lucembursko	-38,6

Zdroj: Vlastní zpracování

Ze zemí, které nespádají do EU-28, průměrně za sledované období nejvíce narostl absolutní počet podniků pod ukrajinskou kontrolou (327 podniků), pod kontrolou Ruska (135 podniků) a Čínou (25 podniků). Naopak je vidět průměrný absolutní pokles u Lichtenštejska (12 podniků), Švýcarska (9 podniků) a Jihoafrické republiky (2 podniky). Grafické vyjádření zachycuje graf 9 a souhrn vyobrazuje tabulka 15.

Graf 9: Průměrný absolutní přírůstek podniků zemí mimo EU

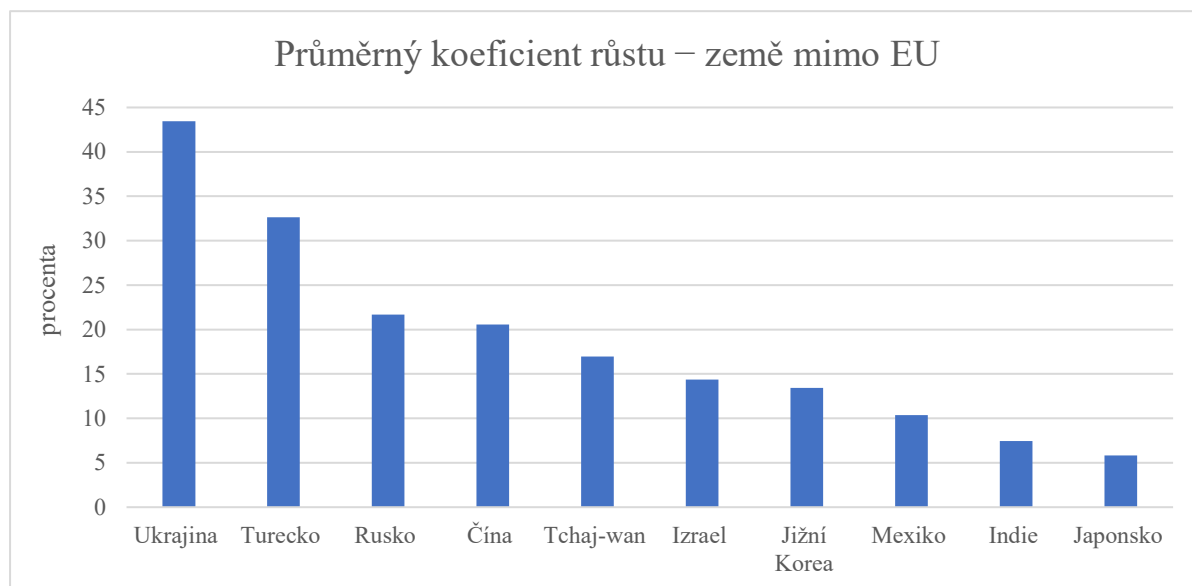
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 15: Průměrný absolutní přírůstek podniků zemí mimo EU

Ukrajina	327	Jižní Korea	15	Hong Kong	0
Rusko	135	Tchaj-wan	6	Nový Zéland	0
Čína	25	Indie	4	Island	-1
USA	24	Mexiko	3	JAR	-2
Izrael	20	Kanada	3	Švýcarsko	-9
Turecko	16	Norsko	3	Lichtenštejsko	-12
Japonsko	16	Austrálie	2		

Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud byli porovnání vlastníci za pomoci relativního ukazatele (průměrného koeficientu růstu), nejvyšší nárůsty byly vidět u Ukrajiny (43,5 %), Turecka (32,6 %) a Ruska (21,7 %). Naopak pokles zaznamenaly Lichtenštejnsko (41,9 %), Jihoafrická republika (10,4 %) a Island (6,5 %). Grafické vyjádření zachycuje graf 10 a souhrn vyobrazuje tabulka 16.

Graf 10: Průměrný koeficient růstu počtu podniků zemí mimo EU *Zdroj: Vlastní zpracování*

Tabulka 16: Průměrný koeficient růstu podniků zemí mimo EU

Ukrajina	43,5	Mexiko	10,4	Hong Kong	1,0
Turecko	32,6	Indie	7,4	Švýcarsko	-1,7
Rusko	21,7	Japonsko	5,8	Nový Zéland	-4,4
Čína	20,6	Norsko	4,7	Island	-6,5
Tchaj-wan	17,0	Austrálie	4,4	JAR	-10,4
Izrael	14,4	Kanada	3,7	Lichtenštejnsko	-41,9
Jižní Korea	13,4	USA	2,3		

Zdroj: Vlastní zpracování

8.4 Grafické zobrazení změn v zemí EU a mimo EU

Pro přehlednost byly vytvořeny tabulky (Tabulka 17 a Tabulka 18), které zobrazují změny počtů podniků v ČR členěných dle země původu vlastníka. V tabulkách jsou zobrazeny absolutní a relativní změny vývoje počtu podniků. V tabulce 17 jsou uvedeny změny počtů podniků v zemích EU mezi lety 2017-2020. V tabulce 18 jsou uvedeny změny počtů podniků v zemích mimo EU mezi lety 2017-2020. Pro státy Evropy jsou přiloženy grafické náhledy celkových absolutních i relativních změn (Obrázek 12, Obrázek 13). Obrázek 12 značí celkové absolutní změny počtů podniků v evropských státech. Obrázek 13 značí celkové procentuální změny počtů podniků v evropských státech.

Zelenými odstíny jsou vyznačeny veškeré přírůstky, odstíny oranžové barvy označují veškeré úbytky oproti roku 2017. Sytost barvy udává velikost změny. Větší změna značí tmavší odstín.

Tabulka 17: Souhrnná tabulka změn počtů podniků dle vlastníků ze zemí EU mezi lety 2017–2020

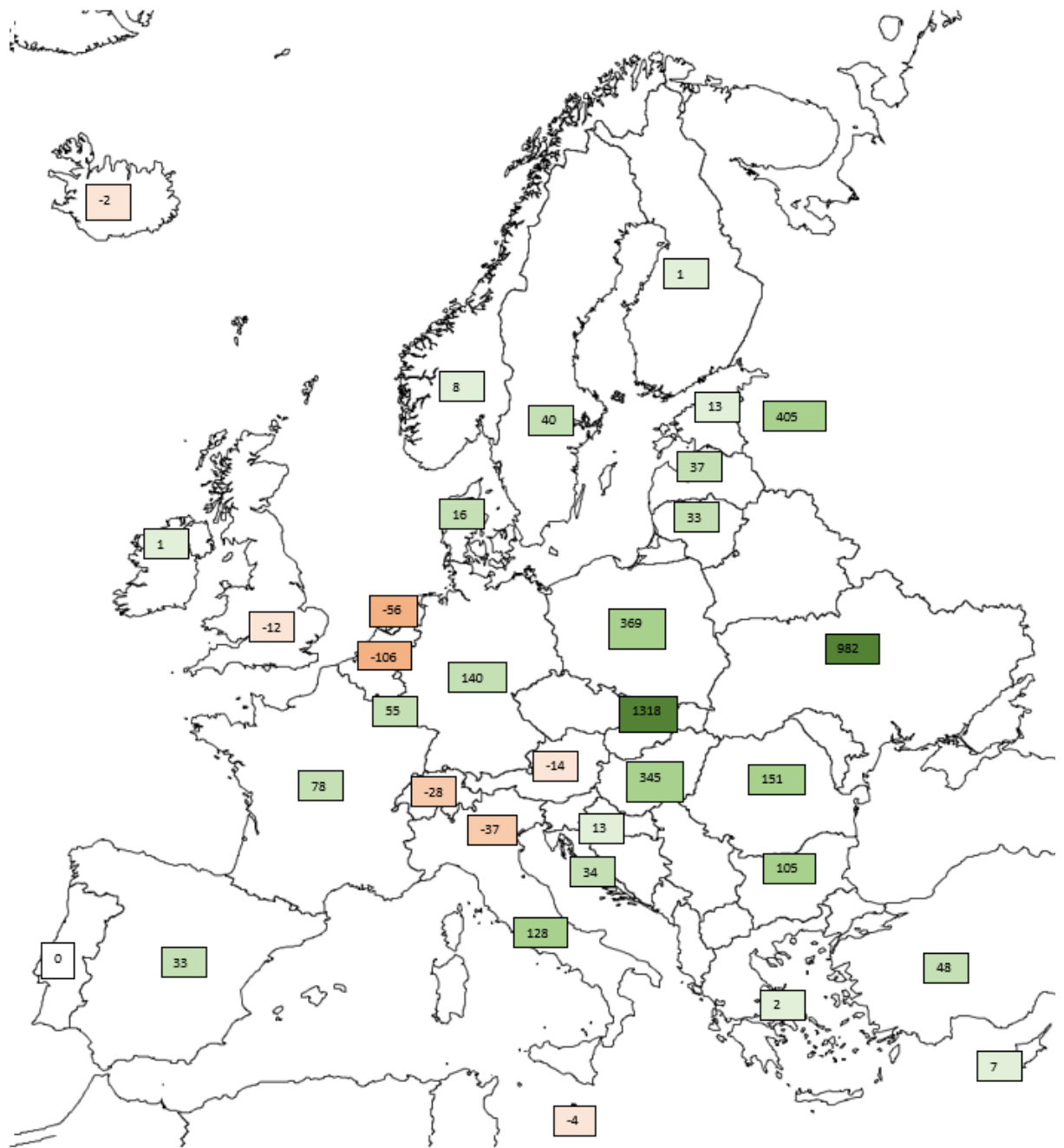
Stát	Počet podniků 2017	Počet podniků 2020	Absolutní změna	Procentuální změna
Belgie	217	272	55	25,35 %
Bulharsko	44	149	105	238,64 %
Dánsko	139	155	16	11,51 %
Estonsko	21	34	13	61,90 %
Finsko	67	68	1	1,49 %
Francie	584	662	78	13,36 %
Chorvatsko	21	55	34	161,90 %
Irsko	84	85	1	1,19 %
Itálie	690	818	128	18,55 %
Kypr	21	28	7	33,33 %
Litva	26	59	33	126,92 %
Lotyšsko	55	92	37	67,27 %
Lucembursko	138	32	-106	-76,81 %
Maďarsko	155	500	345	222,58 %
Malta	23	19	-4	-17,39 %
Německo	3 089	3 229	140	4,53 %
Nizozemsko	572	516	-56	-9,79 %
Polsko	692	1 061	369	53,32 %
Portugalsko	21	21	0	0,00 %
Rakousko	1 276	1 262	-14	-1,10 %
Rumunsko	105	256	151	143,81 %
Řecko	32	34	2	6,25 %
Slovensko	1 828	3 146	1 318	72,10 %
Slovinsko	30	43	13	43,33 %
Spojené království	626	614	-12	-1,92 %
Španělsko	195	228	33	16,92 %
Švédsko	228	268	40	17,54 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 18: Souhrnná tabulka změn počtů podniků dle vlastníků ze zemí mimo EU mezi lety 2017–2020

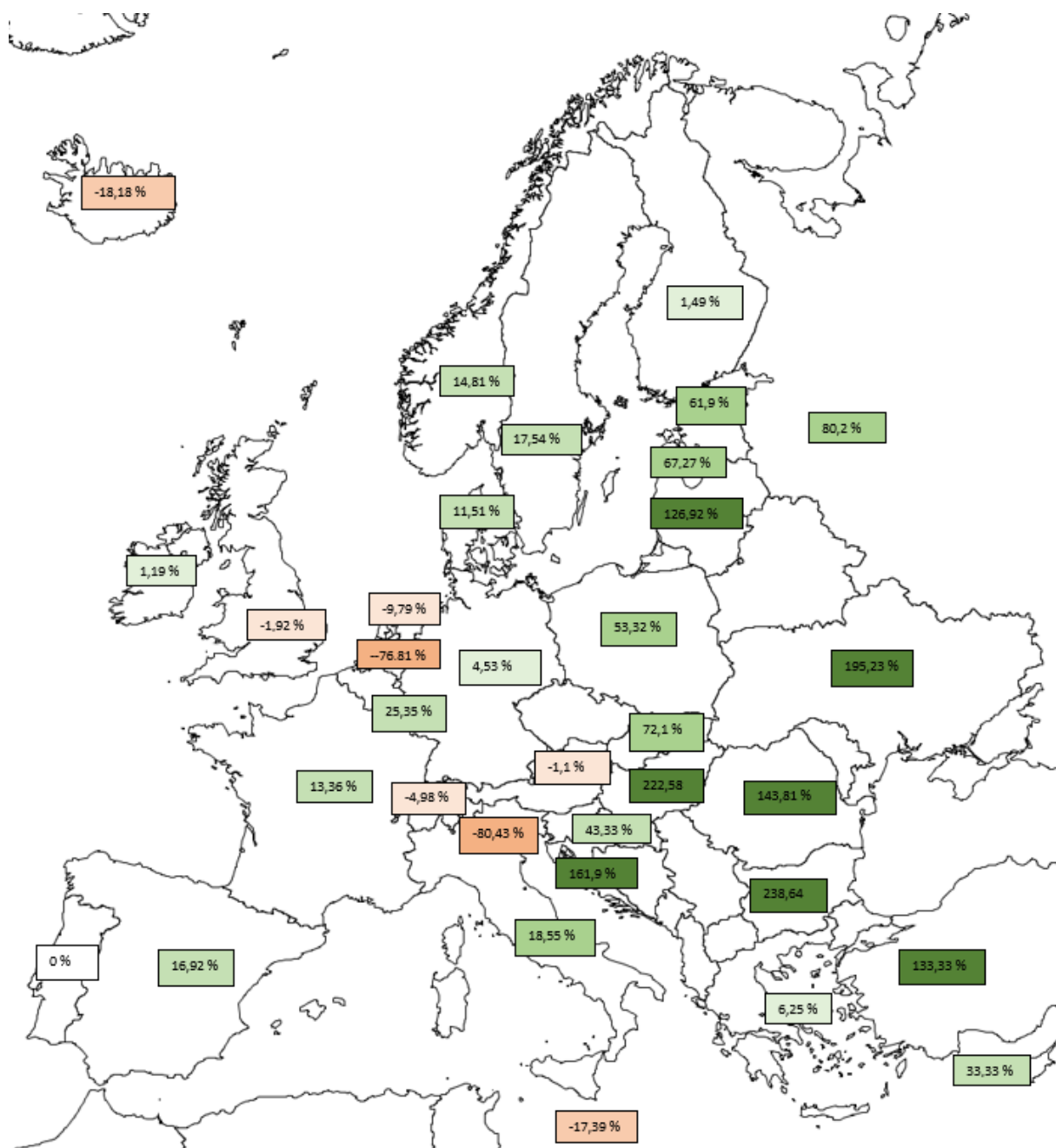
Stát	Počet podniků 2017	Počet podniků 2020	Absolutní změna	Procentuální změna
Austrálie	36	41	5	13,89 %
Čína	101	177	76	75,25 %
Hong Kong	33	34	1	3,03 %
Indie	50	62	12	24,00 %
Island	11	9	-2	-18,18 %
Izrael	123	184	61	49,59 %
Japonsko	254	301	47	18,50 %
Jihoafrická republika	25	18	-7	-28,00 %
Jižní Korea	98	143	45	45,92 %
Kanada	78	87	9	11,54 %
Lichtenštejnsko	46	9	-37	-80,43 %
Mexiko	29	39	10	34,48 %
Norsko	54	62	8	14,81 %
Nový Zéland	8	7	-1	-12,50 %
Rusko	505	910	405	80,20 %
Spojené státy americké	1 006	1 077	71	7,06 %
Švýcarsko	562	534	-28	-4,98 %
Tchaj-wan	30	48	18	60,00 %
Turecko	36	84	48	133,33 %
Ukrajina	503	1 485	982	195,23 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek 2: Absolutní změna počtů podniků pod zahraniční kontrolou v ČR dle národnosti vlastníka

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek 3: Relativní změna počtů podniků pod zahraniční kontrolou v ČR dle národnosti vlastníka
Zdroj: Vlastní zpracování

8.5 Společná kontrola a ostatní nerozdělené podniky ze zemí mimo EU

Datový soubor vydávaný Českým statistickým úřadem obsahuje také data, která udávají počet podniků pod společnou kontrolou vlastníků z více zemí. Výše zmíněné analýzy neuvažovaly tuto statistiku. Ze vstupních dat nelze zjistit, kteří vlastníci společně kontrolují uváděné podniky.

Tabulka 19: Společná kontrola

Společná kontrola	
Rok	Počet
2017	39
2018	41
2019	58
2020	63

Zdroj: Vlastní zpracování

Na počátku sledovaného období bylo evidováno na území ČR 39 podniků pod společnou kontrolou zahraničních vlastníků. O rok později bylo takovýchto podniků 41. Meziroční nárůst byl o 5,13 %. V roce 2019 přibýlo 17 podniků, tedy na celkových 58. Nárůst činil 41,46 %. Rok 2020 vykázal hodnotu 63 podniků, tedy meziroční nárůst o 8,62 %. Vývoj podniků pod společnou kontrolou je patrný z tabulky 19. Během sledovaného období nebyl v žádném meziročním srovnání pozorován pokles počtu podniků pod zahraniční kontrolou. Celkový přírůstek mezi roky 2017–2020 činil 24 podniků, což znamenalo nárůst o 55,21 %.

Druhou statistikou, která nebyla v rámci dostupných dat blíže specifikována, byla data o ostatních podnicích, jejichž vlastníci pocházeli ze zemí mimo EU. Jednalo se o státy, které nebyly explicitně v tomto souboru uvedeny ve výčtu. U dat, která se věnovala vlastníků z EU, byl tento problém eliminován výčtem všech států EU.

V roce 2017 zaznamenali statistici 467 podniků, které měly vlastníky z jiných států, než které jsou jednotlivě vyjmenovány v dostupných datech. O rok později došlo k nárůstu o 29,34 procenta na hodnotu 604 podniků. V roce 2019 přibýlo 41 podniků, tehdy se jednalo o nárůst 6,79 %. U posledních dostupných dat byla uveřejněna hodnota 771 podniků, tedy nárůst o 19,53 procent. Vývoj podniků reflektuje tabulka 20.

Během vyhodnocovaného období nebyl zaznamenán žádný meziroční pokles ostatních podniků pod zahraniční kontrolou. Celkový přírůstek činil 304 podniků. Celkový procentuální nárůst byl 55,66 %.

Tabulka 20: Ostatní podniky vlastníků ze zemí mimo EU

Ostatní podniky vlastníků ze zemí mimo EU	
Rok	Počet
2017	467
2018	604
2019	645
2020	771

Zdroj: Vlastní zpracování

8.6 Významné změny ve sledovaném období

V této části práce jsou shrnuty výsledky na základě provedení analýzy. Na výše zmíněných výstupech lze pozorovat nárůst zahraničních vlastníků podniků v ČR, jenž byl patrný jak u zemí EU, tak u zemí mimo EU.

U vlastníků ze zemí EU byl zaznamenán nejvyšší úbytek u Lichtenštejnska (−106 podniků), Nizozemska (−56 podniků), Rakouska (−14 podniků), Spojeného království (−12 podniků) a Malty (−4 podniky). Nejvyšší procentuální pokles zaznamenalo Lucembursko (−76,81 %), Malta (−17,39 %) a Nizozemsko (−9,79 %). Nejvyšší celkové přírůstky zaznamenalo Slovensko (1 318 podniků), Polsko (369 podniků), Maďarsko (345 podniků), Rumunsko (151 podniků), Německo (140 podniků), Itálie (128 podniků) a Bulharsko (105 podniků). Nejvyšší celkový procentuální nárůst zaznamenalo Bulharsko (238,64 %), Maďarsko (222,58 %), Chorvatsko (161,9 %), Rumunsko (143,81 %), Litva (126,92 %), Slovensko (72,1 %), Lotyšsko (67,25 %), Estonsko (61,9 %) a Polsko (53,32 %).

U zemí mimo EU zaznamenalo nejvyšší úbytek Lichtenštejnsko (−37 podniků), Švýcarsko (−28 podniků) a JAR (−7 podniků). Největší procentuální pokles počtu podniků je vidět u Lichtenštejnska (−80,43 %), JAR (−28 %) a Island (−18,18 %). Naopak největší celkový absolutní přírůstek zaznamenala Ukrajina (982 podniků) a Rusko (405 podniků). Významnější přírůstky zaznamenaly i Čína, USA, Izrael, Turecko, Japonsko a Jižní Korea. Nejvyšší procentuální nárůst zaznamenala Ukrajina (195,23 %), Turecko (133,33 %), Rusko (80,2 %), Čína (75,25 %) a Taiwan (60 %).

Z výstupů je vidět, že největší zastoupení zahraničních vlastníků v roce 2020 je u Německa (3 229 podniků), Slovenska (3 146 podniků), Rakouska (1 262 podniků) a Polska (1 061 podniků). Data ukázala, že největší počet vlastníků zahraničních firem v České republice pochází ze sousedních států ČR. Další důležitý a mnohé vypovídající ukazatel odhaluje nárůst vlastníků ze zemí ležících v Evropě východněji od České republiky. Dokazují to data celkové procentuální změny podniků v Bulharsku, Maďarsku, Chorvatsku, Rumunsku, Litvě, Slovensku, Lotyšsku, Estonsku a Polsku. Úbytek podniků pod zahraniční kontrolou v ČR byl odhalen pouze u států ležících směrem na západ od ČR. Dokazují to celkové procentuální změny počtů vlastníků z Lichtenštejnska, Lucemburska, Islandu, Malty, Nizozemska, Švýcarska, Velké Británie a Rakouska.

Z pohledu států ležících mimo EU lze vyzorovat nejvíce vlastníků podniků v České republice ve vlastnictví Ukrajinců (1 485 podniků), Američanů (1 077 podniků), Rusů (910 podniků) a Švýcarů (534 podniků). I v rámci těchto dat lze pozorovat jasný nárůst u zemí ležících mimo Evropskou unii, ale v Evropě. Značně rostly počty podniků pod kontrolou vlastníků z Ukrajiny, Turecka a Ruska.

Celkové shrnutí tohoto výstupu ukazuje vzestup tempa růstu u východoevropských zemí. Tyto závěry jsou jasně patrné ze souhrnných tabulek dat z EU i mimo EU a zároveň z grafického vyjádření mapy Evropy (Obrázek 12, Obrázek 13).

8.7 Možné příčiny dosažených výsledků

Nejprve se práce snaží odhalit příčiny odchodu neboli úbytku vlastníků z některých konkrétních států. Z mimoevropských zemí se jedná primárně o Lichtenštejnsko. Zajímavým úbytkem se prezentovalo také Švýcarsko. Ze států Evropské unie se jedná především o Lucembursko a Nizozemsko. Ostatní státy zaznamenaly pouze nízké úbytky v řádech jednotek, které nemusejí mít žádnou zjevnou příčinu.

Obecně lze říci, že firmy mohou z České republiky odcházet i v důsledku růstu ekonomiky. Tyto tlaky vedou k růstu nákladů, a to především v podobě mezd a nájemného. Dalším důsledkem může být nejistá politická situace v České republice. Tento faktor může ovlivňovat investory, kteří se budou cítit méně bezpečně. V neposlední řadě může být příčinou transformace průmyslu České republiky a změny v tržním a podnikatelském prostředí.

V případně výše zmíněných států (Lichtenštejnska, Švýcarska, Lucemburska, Nizozemska) se jednalo primárně nejspíše o jiné důvody, které jsou blíže specifikovány u jednotlivých států.

Lichtenštejnsko ve zkoumaném období vykázalo procentuální změnu $-80,43$ % podniků. Za touto změnou mohou stát vztahy obou zemí. Nelze říci, že by vztahy Česka a Lichtenštejnska byly významně rozvráceny, ale především situace okolo zabavování majetků Lichtenštejnů, tedy předků současného panovníka Lichtenštejnska, na základě Benešových dekretů v poslední době rozvířila vztahy obou zemí. Tuto skutečnost nesou Lichtenštejnové dlouhodobě velmi ne- libě [46] [47].

Dalším důležitým faktorem může být skutečnost, že Lichtenštejnsko není součástí Evropské unie, tedy že na základě zákonů a nařízení přijímaných v EU může být určitým způsobem demotivováno pro vlastnění podniků v zemích EU. Lichtenštejnsko se řadí mezi takzvané daňové ráje v Evropě [48]. Podobná situace je i u Lucemburska. Lucembursko je jedním z nejmenších států v Evropě. Zde došlo ke snížení počtu vlastníků firem v České republice o $76,81$ procent. Lucembursko je velmi bohatý evropský stát. Sídli zde mnoho firem, neboť se jedná o daňový ráj [49]. Faktor daňové optimalizace může vést obyvatele Lucemburska k podnikání a vlastnění firem na vlastním území. Lucemburčané jsou známí jako velcí investoři kapitálu po celém světě. I přes tyto skutečnosti došlo k významnému poklesu vlastníků z Lucemburska. I zde byl jasný vliv a snaha EU napravit ekonomické skutečnosti, které jsou v Lucembursku nastaveny. Vztahy Lucemburska a České republiky jsou dlouhodobě na velmi dobré úrovni [50].

Také vztahy Nizozemska a České republiky jsou velmi dobré [51]. I přesto odcházejí nizozemští vlastníci firem z České republiky. Nizozemsko má velmi podobný problém s daňovým rájem jako Lucembursko [49]. Stejná situace okolo daní a daňových rájů platí i pro Švýcarsko [52]. Zde došlo k poklesu o 28 podniků, to je nejmenší procentuální pokles ze zmiňovaných států, protože na území ČR je velké množství subjektů pod švýcarskou kontrolou. Možným problémem může být i absence Švýcarska v Evropské unii a nejednotnost zákonů.

Všechny čtyři státy uvedené výše jsou daňové ráje v Evropě. V posledních letech (sledovaného období) se Evropská unie snažila a dále snaží bojovat proti daňovým rájům a znepříjemňovat jejich možnosti podnikání. Tento důvod bude zřejmě hlavní příčinou, proč právě tyto země jsou zaznamenány ve statistice celkových nejvyšších absolutních úbytků.

Proti stojí příčiny nárůstu vlastníků firem ze zahraničí v ČR. Kromě Číny, která zaznamenala nárůst o $75,25$ %, jsou všechny státy, u nichž došlo k významnému (přes 70 %) nárůstu, z východní, případně severovýchodní nebo jihovýchodní Evropy. Vysoká tempa růstu v rámci srovnávacího období zaznamenalo: Bulharsko, Maďarsko, Ukrajina, Chorvatsko, Rumunsko, Turecko, Litva, Rusko a Slovensko.

Kromě Číny, Turecka, Ruska a Ukrajiny jsou všechny státy součástí Evropské unie. Mimo Čínu jsou všechny uvažované státy součástí Evropy, ať již zcela, nebo pouze částečně. Pro všechny uvažované státy kromě Číny lze použít podobné argumenty, které mohly vést k nárůstu počtu podniků zahraničních vlastníků. I proto nebyly státy uváděny jednotlivě, ale jako celek.

Země východní Evropy, které byly součástí Sovětského svazu, byly méně rozvinuté důsledkem nesvobodných a nedemokratických režimů. Východoevropské státy mají snahu smazat rozdíly mezi západní a východní Evropou. Česká republika může být průkopníkem a spojujícím článkem východu a západu Evropy v rámci spolupráce. Součástí tohoto bloku je tabulka 21, která shrnuje vývoj zmiňovaných států.

Tabulka 21: Státy s největším procentuálním přírůstkem

Státy s největším procentuálním přírůstkem				
Stát	2017–2018	2018–2019	2019–2020	Celková procentuální změna
Bulharsko	40	61	4	238,64 %
Maďarsko	126	81	138	222,58 %
Ukrajina	503	336	143	195,23 %
Chorvatsko	15	14	5	161,90 %
Rumunsko	89	46	16	143,81 %
Turecko	25	18	5	133,33 %
Litva	31	8	-6	126,92 %
Rusko	284	-2	123	80,20 %
Slovensko	682	233	403	72,10 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Významný růst kromě výše zmíněných (Tabulka 21) zaznamenala i Čína. Ve sledované době nejlidnatější stát světa se silnou ekonomikou a snahou o celosvětový růst, který se v ČR zařadil na seznam států se značným přírůstkem (75,25 %). Vzhledem k možnostem a velikosti Číny se ale nejedná o významné zvýšení. Toto zvýšení bylo dáno nízkým srovnávacím číslem na počátku sledovaného období. Navíc i přes snahy prezidenta Miloše Zemana se do ČR čínští investoři nehrnuli. Tempo růstu klesalo, jak je vidět z výše uvedených dat [53]. Mnohem významnější byl import z Číny do ČR.

Obecně můžeme říci, že snahou podnikatelů, vlastníků a investorů z méně rozvinuté východní Evropy je využít potenciál v oblastech Evropy, který jim může přinést úspěch. V porovnání západních a východních států Evropy lze spatřit mnoho důvodů, které tlačí podnikatele z východu na západ. Západní Evropa má vyšší úroveň hospodářského rozvoje. Rámec

sledovaného období vykazoval znaky ekonomického vrcholu a postupné kontrakce. Česká republika si v rámci tohoto ekonomického cyklu vedla na základě ekonomických ukazatelů lépe než většina států EU. Většina, a to především západních zemí EU včetně ČR, jsou stabilní země s podnikatelským prostředím, které je přívětivé pro investory, podnikatele a vlastníky firem. Česká republika nabízí i pokročilou úroveň technologického rozvoje. Díky výzkumům, vzdělávacím programům a podpoře inovací může být ČR velmi atraktivní. Ve státech ležících západněji od vyjmenovaných států (Tabulka 21) můžeme nalézt i vyšší dostupnost kvalifikované síly, která je důležitá pro rozvoj a přidanou hodnotu podniků. V neposlední řadě je zde faktor možnosti získat kapitál pro podnikání. Je zde možnost využít bankovní úvěry, investiční fondy nebo veřejné dotace. Jedním z hlavních může být i faktor silného trhu. Je zde množství podnikatelských příležitostí a mnoho potenciálních zákazníků.

Pro Českou republiku je důležitý i faktor, který nemohou nabídnout ostatní státy. Česká republika má velmi dobrou geografickou polohu, která umožňuje propojení subjektů z východní Evropy na trhy v západní Evropě, samozřejmě to platí i naopak.

9 Predikce budoucího vývoje

Poslední oddíl bakalářské práce se snaží nabídnout pohled na budoucí vývoj počtu podniků, které působí v České republice a jsou pod kontrolou zahraničních vlastníků. Zároveň se jedná i o potenciální vlastníky, kteří se rozhodují o vstupu na český trh.

Je důležité si uvědomit, která časová období tato práce shrnovala. Poslední dostupná data byla za kalendářní rok 2020. Údaje o počtech podniků v následujících letech nebyly doposud Českým statistickým úřadem zveřejněny. V současné době jsou zřejmé skutečnosti, které nastaly a zcela jistě ovlivnily zatím nepublikovaná data o vývoji počtu podniků pod zahraniční kontrolou dle země vrcholového vlastníka. Především některé státy východní Evropy budou ovlivněny událostmi, které nastaly během roku 2021 a 2022.

Vliv na vývoj zkoumané statistiky měla v letech 2021 a 2022 pokračující pandemie SARS CoV-2 a v roce 2022 válka na Ukrajině. Tyto dvě situace zásadně ovlivnily světovou politiku a ekonomiku. I vývoj počtu podniků v ČR pod kontrolou ze zahraniční může být ovlivněn událostmi z let 2021 a 2022.

Pandemie hýbala světem i v roce 2021. Ovlivňovala ekonomiku a zasahovala do života lidí a firem. Začátkem roku 2021 byly schváleny další vakcíny proti nemoci SARS CoV-2. Následně se rok 2021 nesl ve znamení očkování. V průběhu roku byli očkovaní lidé podle věku a zdravotního stavu. Státy a organizace pomáhaly se SARS CoV-2 v rozvojových zemích [54]. Pandemie pokračovala i v dalším roce, ale v menší míře. V Asii, především v Číně pandemie pokračovala z důvodu nedostatečného předchozího promoření [55]. Po promoření a očkování se situace pomalu uklidňuje.

Druhou důležitou událostí je válka na Ukrajině. Koncem roku 2021 se Rusko začalo připravovat na vpád na Ukrajinu. I přes snahy okolních států tomu zabránit, napadlo Rusko 24. 2. 2022 Ukrajinu [56]. I přes počáteční úspěchy Rusů se Ukrajina brání za přispění dalších států. S menšími změnami je situace na bojišti neměnná [57].

Pandemie a válka v Evropě mají negativní vlivy na ekonomiky některých států. Většina států Evropské unie byla postižena v důsledku růstu cen energií a dalších komodit. Konflikt pro demokratickou Evropu přináší i bezpečnostní rizika v podobě Ruska a jeho partnerů.

Tyto vlivy společně s dalšími událostmi ovlivnily ekonomickou, politickou i geografickou situaci a směřování světa. I investoři mohou mít obavy z působení na některých trzích. Naopak

pro jiné mohou tyto situace přinášet nové příležitosti, které mohou ovlivňovat i vývoj zahraničních podniků v České republice.

9.1 Dopad na Českou republiku

Z pohledu zahraničních investorů přináší tyto zásadní zvrátové situace obtíže a strasti, které mohou mít za důsledek změnu vývoje, kterou práce uvádí. Česká republika byla jednou z evropských zemí, kterou pandemie SARS CoV-2 poznamenala více než jiné. Ani válka na Ukrajině nebyla situací, kterou by Česká republika a její ekonomika nepocítily jako jeden z nejhůře postižených států. I přes potíže, kterým ČR musela a zřejmě bude muset i do budoucna čelit, jsou tyto problémy jedinečnou možností ke změně struktury průmyslu ze středně těžkého na lehký. Pandemie a válka dopomohly k urychlení některých pomalejších transformací. Z pohledu většiny států a vlastníků firem pocházejících z těchto států nelze s jistotou usuzovat, jaký bude další vývoj. Nejspíše bude pokračovat nárůst podnikatelů z východní Evropy a ze silných ekonomik, především z Číny a USA. Právě silní hráči pocítí změny nejméně.

Situace ohledně ruských a ukrajinských vlastníků bude nejspíše turbulentní. Vlastníci firem z Ruska by na základě sankcí a legislativy Evropské unie mohli mít značné nevýhody a příkoří, která povedou k jejich odlivu [58]. Vztahy Ruska a dalších států se zhoršily vlivem války na Ukrajině. Naopak by zde měl být vidět trend sílící komunity investorů z Ukrajiny, kteří by mohli z důvodu války na Ukrajině přesunout své podnikatelské činnosti do zemí ležících západně od Ukrajiny, tedy i do České republiky. To by mohlo zvýšit počet ukrajinských vlastníků firem v ČR.

Změny budou jistě probíhat i v budoucnu na základě vývoje ekonomické, politické a geografické situace ve světě. Modelování časových řad na základě těchto údajů by nemělo smysl, neboť dostupná data netvoří dostatečně dlouhou časovou řadu. Zároveň nastaly dvě zásadní situace, které silně ovlivní budoucí statistiky.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce sledovala data zobrazující vývoj počtů podniků pod zahraniční kontrolou na základě původu vlastníka. Cílem práce bylo porovnat výstupy z pozorování, měnícího se počtu podniků, v jednotlivých letech.

Nejprve byly představeny pojmy, které vymezily zadání bakalářské práce. Následně práce uvedla právní situace, díky nimž mohou zahraniční vlastníci firem podnikat v České republice. Důležitým prvkem bylo i zmínění se o ekonomické a geopolitické situaci v České republice, Evropské unii, ale i v jiných částech světa. Následně byl datový soubor krátce charakterizován. Poté byly v práci připomenuty a vysvětleny výpočty, které využívala práce při analýze dat.

V dalších částech práce probíhala analýza datového souboru. Nejprve byla shrnuta situace na počátku sledovaného období. Následující body se věnovaly meziroční komparaci dat. Byla srovnávána data za roky 2017–2018, 2018–2019 a 2019–2020. U meziročních srovnání byly pozorovány přírůstky, popřípadě úbytky vlastníků firem z jednotlivých států. Závěrem analýzy byly shrnuty výstupy z posledního sledování, tedy roku 2020.

V rámci vyhodnocení dat byl zjištěn každoroční nárůst v počtech podniků pod zahraniční kontrolou v České republice. V poměru zahraničních vlastníků firem v ČR pocházejících z EU a mimo EU byl zjištěn trend nárůstu u podnikatelů ze zemí ležících mimo Evropu. Nejvyšších průměrných absolutních přírůstků podniků dosáhlo Slovensko, Ukrajina, Rusko, Polsko a Maďarsko. Naopak nejvyšších průměrných absolutních úbytků podniků dosáhlo Lucembursko, Lichtenštejnsko, Nizozemsko a Švýcarsko. Nejvyšší celkové absolutní přírůstky zaznamenalo Slovensko, Ukrajina, Rusko, Polsko a Maďarsko. Nejvyšších celkových absolutních úbytků podniků dosáhlo Lucembursko, Nizozemsko, Lichtenštejnsko a Švýcarsko. Ve sledovaném období se zvýšil také počet podniků pod společnou kontrolou vlastníků z více zemí. Celkem o více než 55 %. Nárůst o více než 55 % byl zaznamenán i u podniků, které byly v rámci datového souboru zařazeny jako ostatní. Jedná se o podniky pod kontrolou vlastníků z jiných států, které soubor explicitně neuvádí výčtem.

Výchyly, ve smyslu poklesu, byly zaznamenány především u Lucemburska, Nizozemí, Lichtenštejnska a Švýcarska. Tyto země mají společný problém z hlediska problematiky daní. EU je eviduje jako daňové ráje a snaží využít nástrojů, kterými by bylo dosaženo daňové podobnosti v rámci EU. Navíc Švýcarsko není součástí EU a vztahy ČR a Lichtenštejnska nebyly v rámci sledovaného období dobré. Výchyly, ve smyslu nárůstu, zaznamenaly téměř všechny státy Evropy, ležící východněji od ČR. Některé nárůsty byly velmi vysoké, například u

Bulharska, Maďarska, Ukrajiny, Chorvatska, Rumunska, Turecka, Litvy, Ruska a Slovenska. Je vidět snaha podnikatelů z východu Evropy vydávat se za podnikáním na západ. ČR je pro takové lidi vhodná svojí polohou i ekonomickou situací, která zde byla mezi lety 2017-2020.

Velmi složitý je pohled na data, která budou doručena za následující roky (2021, 2022, atd.). Dosažené výsledky mohou být ovlivněny doznívající pandemií SARS CoV-2 a válkou na Ukrajině, která ovlivňuje ekonomickou i geopolitickou situaci ve světě. Z pohledu této práce jsou Rusko a Ukrajina důležitými státy a zcela jistě ovlivní statistiky do budoucna. Události posledních let ovlivní investory, podnikatele a vlastníky i z jiných států světa.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [2] Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- [3] PFEIFFER, Magdalena a kol. *Mezinárodní obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019, 412 s. ISBN 978-80-7380-764-1.
- [4] Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů.
- [5] ČERNÁ, Stanislava a kol. *Právo obchodních korporací*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 655 s. ISBN 978-80-7598-991-8.
- [6] DOLEČEK, Marek. Podnikání zahraničních osob v ČR. In: *BusinessInfo.cz* [online]. 10. 5. 2020 [cit. 2022-12-04]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/podnikani-zahranicnich-osob-v-cr-ppbi/>
- [7] EVROPSKÁ UNIE. *Narizení Evropského parlamentu a rady (es) č. 716/2007* [online]. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2007, č. 2, odst. h) [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007R0716&from=EN>
- [8] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistika zahraničních afilací (FATS) – Metodika. In: *Czso.cz* [online]. 18. 10. 2022 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statistika-zahranicnich-afilaci-fats-metodika>
- [9] EVROPSKÁ UNIE. *Narizení Evropského parlamentu a rady (es) č. 716/2007* [online]. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2007, č. 2, odst. b) [online]. 20. 6. 2007 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007R0716&from=EN>
- [10] DĚRGEL, Martin. Stálá provozovna zahraniční firmy v České republice. In: *Portal.pohoda.cz* [online]. 26. 3. 2021 [cit. 2022-12-04]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/stala-provozovna-zahranicni-firmy-v-cr/>
- [11] KUNŠTÁTOVÁ, Tatiana a kol. *Živnostenský zákon: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2019, 432 s. ISBN 978-80-7400-731-6.
- [12] ČERNÁ, Stanislava a kol. *Právo obchodních korporací*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 655 s. ISBN 978-80-7598-991-8.

- [13] Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů.
- [14] HENDRYCH, Dušan a kol. *Právníký slovník*. 3., rozš. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, 1459 s. ISBN 978-80-7400-059-1.
- [15] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 503 odst. 1.
- [16] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 502.
- [17] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Hrubý domácí produkt (HDP) – metodika. In: *Czso.cz* [online]. 24. 8. 2022 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hruby_domaci_produk_t_-hdp-
- [18] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vývoj ekonomiky České republiky v roce 2015* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2016 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20549951/320193-15q4a.pdf/2dbaba6f-207f-48ad-ac07-759ca9283a8e?version=1.3>
- [19] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vývoj ekonomiky České republiky v roce 2016* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2017 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/32906842/320193-16q4a.pdf/fl1ec618e-ba98-48f0-b235-d5a628ce112d?version=1.0>
- [20] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vývoj ekonomiky České republiky v roce 2017* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2018 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/58775432/320193-17q4a.pdf/4df01eb0-facf-40c6-898a-c239bd0539b3?version=1.0>
- [21] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vývoj ekonomiky České republiky v roce 2018* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2019 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/62225666/32019318q4a.pdf/35248645-8be2-4fd6-9cd8-d7d984b44362?version=1.0>
- [22] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Analýza ekonomického vývoje v roce 2019* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2020 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/143101909/32030520a.pdf/d20d1961-aaac-4315-b99d-dde2e0bb00b4?version=1.1>

- [23] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vývoj ekonomiky České republiky rok 2020* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2021 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507847/320193-20q4a.pdf/43a6b1d3-d11d-47bb-afb0-92543a8546b5?version=1.1>
- [24] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Průměrná roční míra inflace v ČR v roce 2019 byla 2,8 %. In: *Czso.cz* [online]. 11. 3. 2023 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/x/prumerna-rocni-mira-inflace-v-roce-2019-byla-28->
- [25] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Míra inflace v České republice v roce 2020. In: *Czso.cz* [online]. 11. 3. 2023 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/mira-inflace-20-v-ceske-republice>
- [26] EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. *Výroční zpráva 2015* [online]. Frankfurt nad Mohanem: Evropská centrální banka, 2016 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/pub/annual/html/ar2015.cs.html#IDofChapter2>
- [27] EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. *Výroční zpráva 2016* [online]. Frankfurt nad Mohanem: Evropská centrální banka, 2017 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/pub/annual/html/ar2016.cs.html>
- [28] EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. *Výroční zpráva 2017* [online]. Frankfurt nad Mohanem: Evropská centrální banka, 2018 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/pub/annual/html/ar2017.cs.html>
- [29] EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. *Výroční zpráva 2018* [online]. Frankfurt nad Mohanem: Evropská centrální banka, 2019 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/pub/annual/html/ar2018~d08cb4c623.cs.html>
- [30] EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. *Výroční zpráva 2019* [online]. Frankfurt nad Mohanem: Evropská centrální banka, 2020 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/pub/annual/html/ar2019~c199d3633e.cs.html>
- [31] EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. *Výroční zpráva 2020* [online]. Frankfurt nad Mohanem: Evropská centrální banka, 2021 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/pub/annual/html/ar2020~4960fb81ae.cs.html>

- [32] ŽUROVEC, Michal. Schodek státního rozpočtu za rok 2015 je o 37 mld. nižší než plánovaný. In: *Mfcr.cz* [online]. 5. 1. 2016 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2016/schodek-statniho-rozpocetu-za-rok-2015-je-23541>
- [33] ŽUROVEC, Michal. Stát v roce 2016 hospodařil s rekordním přebytkem 62 mld. Kč. In: *Mfcr.cz* [online]. 3. 1. 2017 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2017/stat-v-roce-2016-hospodaryl-s-rekordnim-27109>
- [34] ŽUROVEC, Michal. Stát loni hospodařil s druhým nejlepším výsledkem od roku 1997, schodek dosáhl 6,2 mld. Kč. In: *Mfcr.cz* [online]. 3. 1. 2018 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2018/pokladni-plneni-sr-leden-lis-topad-2017-30618>
- [35] VINTRLÍK, Jakub. Stát v roce 2018 hospodařil s přebytkem 2,9 miliardy korun. In: *Mfcr.cz* [online]. 3. 1. 2019 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2019/pokladni-plneni-sr-33898>
- [36] ŽUROVEC, Michal. Výsledek hospodaření státního rozpočtu v roce 2019 je o 11,5 mld. lepší než očekávání. In: *Mfcr.cz* [online]. 3. 1. 2020 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/pokladni-plneni-sr-37026>
- [37] STÁTNÍ DLUH ČESKA. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2023 [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/St%C3%A1tn%C3%AD_dluh_%C4%8Ceska
- [38] ŽUROVEC, Michal. České veřejné finance zůstávají mezi nejzdravějšími v EU. In: *Mfcr.cz* [online]. 28.10. 2020 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/ceske-verejne-finance-zustavaji-mezi-nej-39838/>
- [39] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Základní charakteristiky ekonomického postavení obyvatelstva ve věku 15 a více let. *Vdb.czso.cz* [online]. © 2023 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&skupId=426&katalog=30853&pvo=ZAM01-C&pvo=ZAM01-C&u=v413__VUZEMI__97__19

- [40] ÚŘAD PRÁCE ČR. Nezaměstnanost v prosinci vzrostla na 4 %. In: *Uradprace.cz* [online]. 8. 1. 2021 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/-/nezamestnanost-v-prosinci-vzrostla-na-4->
- [41] EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. Indikátory trhu práce: Graf 6. *Ecb.europa.eu* [online]. © 2021 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/pub/annual/html/ar2020~4960fb81ae.cs.html>
- [42] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistika zahraničních afilací – časové řady. In: *Czso.cz* [online]. 18. 10. 2022 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zaf_cr
- [43] Úřední věstník Evropské unie L 86/1: *NARÍZENÍ KOMISE (ES) č. 250/2009 ze dne 11. března 2009* [online]. 31. 3. 2009 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009R0250&from=GA>
- [44] EUROPEAN UNION. *Foreign Affiliates Statistics (FATS) Recommendations Manual* [online]. Luxembourg: European Union, 2012 [cit. 2023-04-03]. ISBN 978-92-79-25386-7. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5922981/KS-RA-12-016-EN.PDF.pdf/c93cdf48-5efa-459f-b218-731a9a5476e9?t=1566897898000>
- [45] BUDÍKOVÁ, Marie, Maria KRÁLOVÁ a Bohumil MAROŠ. *Průvodce základními statistickými metodami*. Praha: Grada, 2010, 272 s. ISBN 978-80-247-3243-5.
- [46] BŘEŠŤAN, Robert. Lichtenštejnům nic nevrátíme, jednat nebudeme, Benešovy dekrety platí, vzkazuje ministerstvo. In: *Hlidacipes.org* [online]. 14. 12. 2018 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://hlidacipes.org/lichtenstejnium-nic-nevratime-jednat-nebudeme-benesovy-dekrety-plati-vzkazuje-ministerstvo/>
- [47] ČTK. Nevyřešené otázky znovu vyplouvají na povrch, hodnotí vztahy s Českem velvyslankyně Lichtenštejnska. In: *E15.cz* [online]. 23. 1. 2019 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/rozhovory/nevyresene-otazky-znovu-vyplouvaji-na-povrch-hodnoti-vztahy-s-ceskem-velvyslankyne-lichtenstejnska-1355644>
- [48] ALTAXO. Daňové ráje v Evropě. *Altaxo.cz* [online]. © 2019 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.altaxo.cz/poradna/zahranicni-spolecnosti/danove-raje-v-evrope>

- [49] ZACHOVÁ, Aneta. Nizozemsko a Lucembursko jsou na seznamu daňových rájů, nikoli však na oficiálním. In: *Euractiv.cz* [online]. 28. 11. 2017 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/nizozemsko-a-lucembursko-jsou-na-seznamu-danovych-raj-u-nikoli-vsak-na-oficialnim/>
- [50] MINISTARSTVO ZAHRANIČNÍ VĚCÍ ČR. Vzájemné vztahy. *Mzv.cz* [online]. © 2023 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/luxembourg/cz/vzajemne_vztahy/index.html
- [51] MINISTARSTVO ZAHRANIČNÍ VĚCÍ ČR. Česko-nizozemské vztahy. *Mzv.cz* [online]. © 2023 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/hague/cz/zpravy_udalosti/cesko_nizozemske_vztahy.html
- [52] NOVÁK, František. Kde nejlépe ukrýt majetek? Ve Švýcarsku a Spojených státech. In: *Euro.cz* [online]. 31. 1. 2018 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/clanky/kde-nejlepe-ukryt-majetek-svycarsko-spojene-staty-1392394/>
- [53] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. Návštěva prezidenta republiky v Číně. In: *Mzv.cz* [online]. 13. 5. 2019 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/beijing/cz/politika/vzajemne_vztahy/bilateralni_vztahy/navsteva_prezidenta_republiky_v_clr.html
- [54] EVROPSKÝ PARLAMENT. Časová osa: EU proti koronaviru v roce 2021. In: *Euro-parl.europa.eu* [online]. 26. 1. 2022 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.euro-parl.europa.eu/news/cs/headlines/priorities/koronavirus/20210211STO97615/casova-osa-eu-proti-koronaviru-v-roce-2021>
- [55] CZECHTRADE. Čína čelí největší vlně covidu od začátku roku 2020, nulová tolerance trvá. In: *BusinessInfo.cz* [online]. 14. 4. 2022 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/cina-koronavirus/>
- [56] ČESKÝ ROZHLAS. Válka na Ukrajině: Události předcházející invazi Ruska na Ukrajinu a první dny války. *Irozhlaz.cz* [online]. © 2023 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.irozhlaz.cz/valka-ukrajina-rusko-casova-osa>
- [57] ČTK. Válka na Ukrajině stagnuje, spěje k patové situaci, míní expert. In: *Eurozpravy.cz* [online]. 4. 1. 2023 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/zahranicni/valka-na-ukrajine-stagnuje-speje-k-patove-situaci-mini-expert.gizd9mhr>

- [58] EVROPSKÁ RADA. Omezující opatření EU vůči Rusku v souvislosti s Ukrajinou (od roku 2014). In: *Consilium.europa.eu* [online]. 15. 3. 2023 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/>